

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

PRIRUČNIK ZA IZBORNE POSMATRAČE

LOKALNI IZBORI 2020.

Sarajevo, 2020.

Finansirano od strane

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

PRIRUČNIK

ZA IZBORNE POSMATRAČE

LOKALNI IZBORI 2020.

**PRIRUČNIK
ZA IZBORNE POSMATRAČE – LOKALNI IZBORI 2020.**

Izdavač: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine,
Danijela Ozme br. 7, 71000 Sarajevo, telefon: 033/251 300,
faks: 033/251 329, e-mail: kontakt@izbori.ba,
internet-stranica: www.izbori.ba.

Za izdavača: **Željko Bakalar, predsjednik**

Autori: dr. Irena Hadžiabdić i Vlado Rogić

Dizajn i tehničko uređenje: Marijana Žuljević

DTP: Grafomark d.o.o. Laktaši

Za štampariju: Jelena Milinčić

Tiraž: 800 kom.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

342.8(497.6)“2020”(035)

HADŽIABDIĆ, Irena

Priručnik za izborne posmatrače : lokalni izbori 2020. / [autori Irena Hadžiabdić i Vlado Rogić]. - Sarajevo : Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, 2020. - 95 str. : ilustr. ; 21 cm

Tekst na bos. jeziku. - Bibliografija i bilješke uz tekst.

ISBN 978-9958-555-51-0

1. Rogić, Vlado

COBISS.BH-ID 41105670

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je zaključkom s 60. sjednice od 02.10.2020. godine, odobrila ovaj priručnik za korištenje izbornoj administraciji i akreditiranim posmatračima u Bosni i Hercegovini na Lokalnim izborima 2020. godine.

Izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola.

Priručnik je publiciran zahvaljujući finansijskim sredstvima Vijeća Evrope. Stajališta izražena u priručniku ni na koji način ne odražavaju zvaničan stav Vijeća Evrope.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Priručnik se distribuira besplatno!

Priručnik je, u cijelosti ili pojedinim dijelovima, zabranjeno umnožavati i distribuirati bez odobrenja Centralne izborne komisije BiH

Poštovani/e,

Prije svega se želim zahvaliti akreditiranim posmatračima na njihovom učešću na Lokalnim izborima 2020. godine u Bosni i Hercegovini, koje će doprinijeti transparentnosti i jačanju povjerenja u izborni proces.

Cilj ovog priručnika je na sažet i pristupačan način pružiti opće informacije o pravima i obavezama posmatrača. U priručniku ćete pronaći osnovne informacije o izbornom sistemu i predstojećim Lokalnim izborima u BiH, koje mogu dati smjernice za kvalitetno obavljanje dužnosti izbornog posmatrača.

Akreditirani izborni posmatrači imaju pristup svim relevantnim dokumentima i javnim sastancima izbornih komisija, te mogu imati pristup svim centrima za birački spisak, biračkim mjestima i centrima za brojanje, ali i drugim mjestima na kojima se provode izborne aktivnosti.

Detaljnije procedure za obavljanje svih izbornih aktivnosti, kao i svi relevantni podaci koji se kontinuirano ažuriraju, dostupni su na internet-stranici Centralne izborne komisije BiH, www.izbori.ba.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine snažno ohrabruje domaće i međunarodne posmatrače da nadgledaju izborne aktivnosti doprinoseći kontroli i transparentnosti izbornog procesa, jačanju demokratskih institucija i izgradnji povjerenja javnosti u izborni proces.

U ime Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine želim vam dobrodošlicu na Lokalne izbore 2020. godine u Bosni i Hercegovini.

Sarajevo, oktobar 2020.

Predsjednik

Željko Bakalar

SADRŽAJ:

DIO I.

INFORMACIJE O LOKALNIM IZBORIMA.....	5
1.1 Raspisivanje i održavanje Lokalnih izbora 2020. godine	6
1.2 Ovjereni politički subjekti za Lokalne izbore 2020. godine.....	6
1.3 Ovjera političkih subjekata i kandidatskih listi	7
1.4 Biračka mjesta.....	8
1.5 Označavanje biračkih mjesta	9
1.6 Glasački materijal	9
1.7 Birači	10
1.8 Izborni sistem u Bosni i Hercegovini	11
1.9 Izborna administracija	12

DIO II.

P O S M A T R A Č I.....	16
2.1 Akreditiranje, prava i dužnosti posmatrača	17
2.2 Odbacivanje ili odbijanje zahtjeva za akreditaciju	18
2.3 Postupak oduzimanja svojstva posmatrača.....	19
2.4 Ometanje izbornih aktivnosti koje su počinili posmatrači.....	19
2.5 Posmatrači političkih subjekata	20
2.6 Posmatrači udruženja	29
2.7 Međunarodni posmatrači	33
2.8 Posmatrači u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine	37

DIO III.

POSMATRANJE IZBORA.....	38
3.1 Priprema i otvaranje biračkog mjesta.....	39
3.2 Pristup biračkom mjestu.....	40
3.3 Otvaranje biračkog mjesta	41
3.4 Procedura glasanja	45
3.5 Zatvaranje biračkog mjesta	56
3.6 Procedura brojanja na biračkom mjestu.....	57
3.7 Primjedbe posmatrača.....	74

DIO IV.

P R I L O Ž I.....	75
4.1 Kartografski prikaz izbornih jedinica	76
4.2 Broj upisanih birača u Centralni birački spisak po izbornim jedinicama i kontakti izbornih komisija.....	78
4.3 Kontakt-podaci ambasada i konzulata u BiH	85
4.4 Kodeks ponašanja za međunarodne posmatrače.....	90
4.5 Poglavlje 17. Izbornog zakona BiH; izborni posmatrači	93

DIO I.

.....

INFORMACIJE O LOKALNIM IZBORIMA

1.1 Raspisivanje i održavanje Lokalnih izbora 2020. godine

Odlukama Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine od 07. 05. 2020. godine¹ i 23. 05. 2020. godine² **Lokalni izbori u Bosni i Hercegovini 2020. godine održat će se u nedjelju 15. novembra 2020. godine**, a raspisani su za:

- 64 općinska vijeća u Federaciji Bosne i Hercegovine
- 56 skupština općina u Republici Srpskoj
- 120 načelnika općina u Bosni i Hercegovini
- 14 gradskih vijeća u Federaciji Bosne i Hercegovine
- 7 skupština gradova u Republici Srpskoj
- 22 gradonačelnika u Bosni i Hercegovini
- Skupštinu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Lokalni izbori za izbor vijećnika u Gradsko vijeće Grada Mostara održat će se u nedjelju 20. decembra 2020. godine, na osnovu odluke Centralne izborne komisije BiH od 23. jula 2020. godine³.

1.2 Ovjereni politički subjekti za Lokalne izbore 2020. godine

Na Lokalnim izborima 2020. godine će učestvovati 543 politička subjekta:

- 129 političkih stranaka
- 333 nezavisna kandidata
- 72 koalicije
- 9 listi nezavisnih kandidata.

Na Lokalnim izborima za izbor vijećnika u Gradsko vijeće Grada Mostara će učestvovati 31 politički subjekt:

- 22 političke stranke
- 4 nezavisna kandidata
- 4 koalicije
- 1 lista nezavisnih kandidata.

¹ "Službeni glasnik BiH", broj 25/20.

² "Službeni glasnik BiH", broj 29/20.

³ "Službeni glasnik BiH", broj 46/20.

1.3 Ovjera političkih subjekata i kandidatskih listi

Politički subjekti koji imaju pravo učešća na Lokalnim izborima su:

- ❑ političke stranke (*da bi učestvovala na izborima, politička stranka mora biti registrirana kod nadležnog organa u skladu sa zakonom, o čemu dokaz podnosi prilikom prijave za ovjeru uz prateću dokumentaciju*),
- ❑ nezavisni kandidati (*podnose prijavu za ovjeru sa imenom, prezimenom i ličnim podacima nezavisnog kandidata uz prateću dokumentaciju*).⁴
- ❑ koalicije (*dvije ili više ovjerenih političkih stranaka koje žele formirati koaliciju podnose prijavu za ovjeru pod jednim nazivom koalicije uz prateću dokumentaciju*)
- ❑ liste nezavisnih kandidata (*dva ili više ovjerenih nezavisnih kandidata mogu se udružiti i podnijeti jednu listu nezavisnih kandidata na ovjeru uz prateću dokumentaciju*).

Nakon postupka ovjere političkih subjekata za učešće na izborima, Centralna izborna komisija BiH ovjerava i kandidatske liste ovjerenih političkih stranaka i koalicija.

Broj kandidata na kandidatskoj listi može biti veći za 5 kandidata od broja mandata koji se dodjeljuju, pri čemu je utvrđena zakonska obaveza o ravnopravnoj zastupljenosti kandidata muškog i ženskog spola na kandidatskim listama (najmanje 40% zastupljenosti jednog od spolova). Kandidati manje zastupljenog spola raspoređuju se prema zakonom utvrđenom pravilu: od prva dva kandidata jedan je predstavnik manje zastupljenog spola, između prvih 5 kandidata najmanje 2 su manje zastupljenog spola, između prvih 8 kandidata 3 su kandidata manje zastupljenog spola itd.

---

⁴Osim političkih stranaka i nezavisnih kandidata, na Lokalnim izborima pravo prijave za učešće imaju i registrirano udruženje (ili drugi registrirani organizirani oblik djelovanja nacionalnih manjina) i grupe od najmanje 40 građana i to za popunu garantiranih mjesta za pripadnike nacionalnih manjina u općinama u kojima su za njih statutima općina/gradova predviđena mjesta. I ovi kandidati imaju status nezavisnog kandidata.

1.4 Biračka mjesta

Biračka mjesta su otvorena od 07:00 do 19:00 sati.

Vrste biračkih mjesta:⁵

- ❑ **Redovno biračko mjesto** (na kojem biračko pravo ostvaruju birači koji glasaju za osnovnu izbornu jedinicu trenutnog prebivališta/boravišta),
- ❑ **Biračko mjesto za glasanje u odsustvu** (na kojem biračko pravo ostvaruju raseljene osobe kod kojih se osnovna izborna jedinica za koju glasaju razlikuje od osnovne izborne jedinice trenutnog boravišta),
- ❑ **Biračko mjesto za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima** (na kojem biračko pravo mogu ostvariti: a) birači koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH, a na dan održavanja izbora se zateknu u zemlji i b) birači koji su prvi put upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska (CBS) od dana njegovog zaključenja do dana izbora, a koji biračkom odboru uručuju potvrdu izdatu od Centra za birački spisak kojom potvrđuju da se njihovo ime ne nalazi upisano ni na jednom izvodu iz CBS.⁶
- ❑ **Biračko mjesto u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH** (Centralna izborna komisija najkasnije 50 dana prije dana održavanja izbora, ukoliko su ispunjeni organizaciono-tehnički uvjeti i ako je prijavljen dovoljan broj birača, donosi odluku o određivanju biračkih mjesta u DKP-ima BiH na kojima mogu glasati birači upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje u DKP-ima BiH).
- ❑ **Mobilni timovi** (angažiraju se za glasanje birača koji su zbog bolesti, starosti ili invaliditeta vezani za svoje domove, kao i za birače koji su zatvorenici ili su vezani za ustanove).
- ❑ Osim toga, **posebni mobilni timovi** angažiraju se za glasanje birača koji su pozitivni na COVID-19 i/ili kojima je određena izolacija ili su hospitalizirani.⁷

⁵ Očekuje se da za Lokalne izbore 2020. godine budu utvrđene lokacije za oko 5,600 biračkih mjesta.

⁶ Član 20. stav 1. Pravilnika o provođenju izbora u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 25/20, 38/20 i 63/20).

⁷ Pravilnik o dopunama i izmjeni Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik" broj 63/20)

1.5 Označavanje biračkih mjesta

Označavanje biračkih mjesta se vrši navođenjem koda općine (001-200); zatim oznake entiteta ili Brčko distrikta BiH (A – Federacija BiH, B – Republika Srpska i C – Brčko distrikt BiH); te navođenjem rednog broja biračkog mjesta (npr. 001-449 za redovna biračka mjesta, 501-599 za biračka mjesta za glasanje u odsutnosti i tri slova N (NNN) za biračka mjesta ovlaštena za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića.

Npr: Redovno biračko mjesto u Zenici bit će označeno oznakom 093A005.

Biračka mjesta u DKP-ima BiH sadrže oznaku DKP-a BiH (međunarodnu oznaku države u kojoj se nalazi DKP) i redni broj biračkog mjesta (npr. biračko mjesto u DKP u BiH u Austriji – A01)

1.6 Glasački materijal

Neosjetljivi izborni materijal Centralna izborna komisija BiH dostavlja općinskoj izornoj komisiji najkasnije 20 dana prije dana održavanja izbora, a čine ga:

- a. kandidatske liste (poster)
- b. plakati (s informativnim sadržajima za birače)
- c. glasačke kabine
- d. dio potrošnog biračkog materijala (olovke, stikeri, gumice i dr.).

Osjetljivi izborni materijal Centralna izborna komisija BiH dostavlja općinskoj izornoj komisiji najkasnije tri dana prije dana održavanja izbora, a čine ga:

- a. glasački listići
- b. obrasci
- c. izvodi iz konačnog Centralnog biračkog spiska po biračkim mjestima (dostavljaju se najkasnije 20 dana prije dana održavanja izbora).

Općinska izborna komisija donosi plan predaje izbornog materijala biračkom odboru te će, prema ovom planu, dan prije, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mjesta, dostaviti biračkom odboru izborni materijal na

biračko mjesto. Birački odbor provjerava da li je izborni materijal kompletan i u ispravnom stanju i potpisuje prijem u Zapisnik, kao i način skladištenja preuzetog materijala do momenta početka rada biračkog odbora.

Predsjednik i članovi biračkog odbora nakon primljenog materijala provjeravaju prostor predviđen za biračko mjesto, uređuju biračko mjesto i otklanjaju eventualne nedostatke (sve oznake koje upućuju na političke subjekte, vjerske simbole, druge oznake koje mogu imati diskriminacijsko obilježje).

1.7 Birači

Da bi osoba bila upisana u Centralni birački spisak, neophodno je sljedeće:

- da je navršila 18 godina
- da ima državljanstvo Bosne i Hercegovine
- da ima prebivalište u Bosni i Hercegovini.

Kategorije birača su sljedeće:

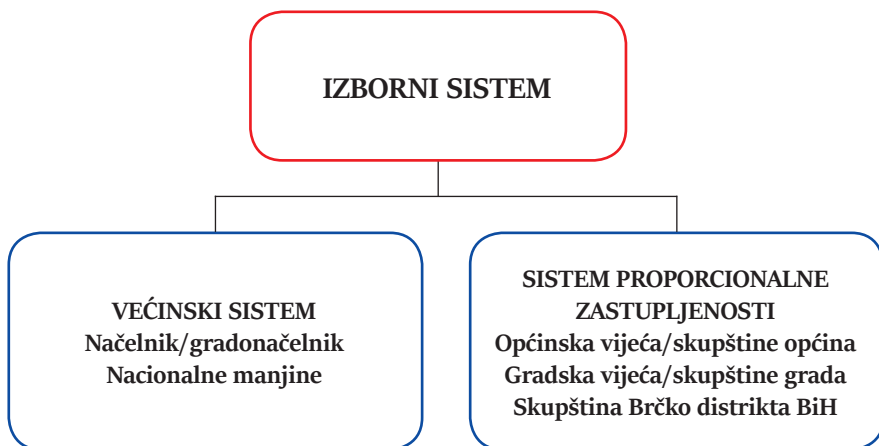
- redovni birači** (koji glasaju na redovnim biračkim mjestima, osim ako su vezani za krevet ili su u ustanovama – u tom slučaju imaju pravo glasati putem mobilnog tima)
- birači koji glasaju u odsustvu** (birači koji imaju status raseljene osobe i kod kojih se osnovna izborna jedinica za koju glasaju razlikuje od osnovne izborne jedinice trenutnog boravišta/prebivališta, a u kojoj glasaju na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu)
- birači koji glasaju lično** (birači koji imaju status raseljene osobe i kod kojih se osnovna izborna jedinica za koju glasaju i u kojoj glasaju na biračkom mjestu za glasanje lično, razlikuje od osnovne izborne jedinice trenutnog boravišta/prebivališta)
- birači izvan BiH** (izbjegle osobe i osobe koje privremeno žive izvan BiH, a koji nakon dostavljanja i potvrđivanja prijave glasaju putem pošte ili na biračkim mjestima za lično glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH).

Na dan raspisivanja izbora i zaključivanja Centralnog biračkog spiska, (06. 05. 2020. godine u 24.00 sata), ukupan broj upisanih birača iznosio

je **3.374.364** birača, od čega 1691215 ili 50,12% žena i 1683149 ili 49,88% muškaraca.⁸

1.8 Izborni sistem u Bosni i Hercegovini

Shema 1. Prikaz izbornog sistema u Bosni i Hercegovini

U Bosni i Hercegovini se primjenjuju dva izborna sistema:

- većinski sistem (sistem proste većine) i
- sistem proporcionalne zastupljenosti.

Većinski sistem. Za većinski sistem (sistem proste većine) karakteristično je da pobjednik osvaja sve, a primjenjuje se pri izboru gradonačelnika i načelnika, te kod izbora predstavnika nacionalnih manjina.

Sistem proporcionalne zastupljenosti se primjenjuje za izbor zastupnika u Skupštini Brčko distrikta BiH, gradskih vijeća/skupština gradova i općinskih vijeća/skupština općina.

Raspodjela mandata kod sistema proporcionalne zastupljenosti se vrši primjenom *Saint-Lague* metode za preračun glasova u mandate, diobom uku-

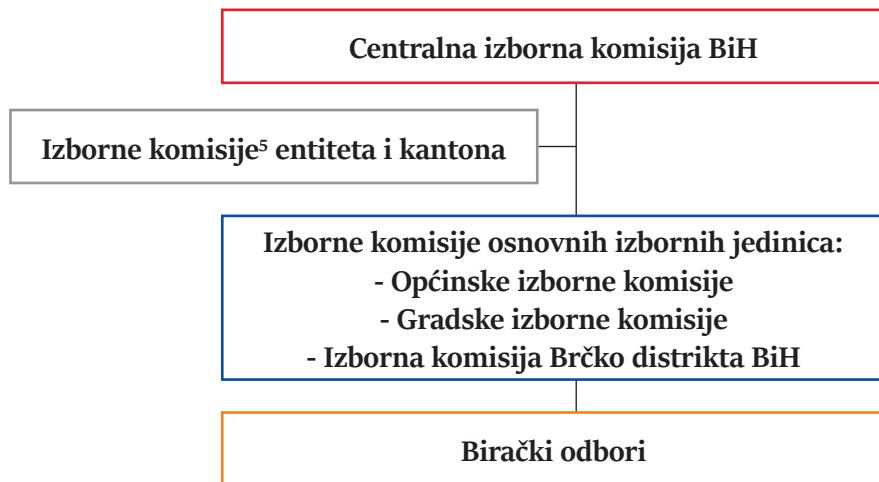
⁸ Prilog –Tabela broj birača po osnovnim izbornim jedinicama.

pnog broja osvojenih glasova sa neparnim brojevima 1, 3, 5, 7 ..... itd.

Politički subjekti ne mogu učestvovati u raspodjeli mandata ako ne osvoje više od 3% od ukupnog broja važećih glasova u izbornoj jedinici u kojoj se kandidiraju za određeni organ vlasti (izborni prag).

Osim ovog izbornog praga od 3%, ustanovljen je prag od 10% važećih glasova koje je osvojio politički subjekat da bi kandidat napredovao na listi. Mandati koje dobije lista političkog subjekta navedenim postupkom raspodjeljuju se kandidatima na kandidatskoj listi od kojih je svaki dobio najmanje 10% od ukupnog broja važećih glasova koje je dobila ta lista, od najvećeg do najmanjeg broja glasova. Preostali kandidati, koji nisu prešli navedeni prag od 10%, zadržavaju poziciju koju su imali na kandidatskoj listi, nezavisno od individualno osvojenog broja glasova na osnovu preferencija birača.

1.9 Izborna administracija

Shema 2. Izborna administracija u Bosni i Hercegovini

Nadležni organi za provođenje izbora u Bosni i Hercegovini su izborne komisije i birački odbori, odnosno:

- Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine
- općinske i gradske izborne komisije i Izborna komisija Brčko distrikta BiH
- birački odbori
- ostale izborne komisije⁹.

Članovi izbornih komisija i biračkih odbora moraju biti nezavisni i nepristrani u svom radu i lica sa odgovarajućom stručnošću i iskustvom u provođenju izbora.

Centralna izborna komisija BiH je krovna institucija za provođenje izbora u Bosni i Hercegovini koja, između ostalog, koordinira, nadgleda i regulira rad svih izbornih komisija i biračkih odbora u skladu s Izbornim zakonom BiH, podnosi godišnji izvještaj Parlamentarnoj skupštini BiH o provođenju izbora u BiH, te provodi i druge radnje utvrđene članom 2.9 Izbornog zakona BiH. Sastoji se od sedam članova: dva Hrvata, dva Bošnjaka, dva Srbina i jedan predstavnik ostalih. Predsjednik Centralne izborne komisije BiH bira se iz reda članova na mandatni period u trajanju od 21 mjesec.

Općinska/ gradska izborna komisija¹⁰ sastoji se od tri, pet ili sedam članova. Broj članova za svaku općinu utvrđuje Centralna izborna komisija BiH na osnovu broja birača upisanih u izvod iz Centralnog biračkog spiska i veličinu općine. Općine u kojima je do 20.000 birača upisanih u izvod iz Centralnog biračkog spiska broje tri člana; općine u kojima je do 50.000 upisanih birača broje pet članova, a općine sa preko 50.000 upisanih birača broje sedam članova. Općinska izborna komisija na području svoje općine nadležna je, između ostalog, za nadgledanje i kontrolu centra za birački spisak; određivanje biračkih mjesta, provođenje postupka imenovanja i obuke biračkih odbora, objedinjavanje rezultata izbora sa biračkih mjesta u općini i njihovu

---

⁹ Prema Izbornom zakonu Republike Srpske osnovana je Izborna komisija Republike Srpske, a na osnovu Zakona o osnivanju organa za provođenje izbora u Federaciji Bosne i Hercegovine predviđeno je osnivanje organa za provođenje izbora, ali oni nisu osnovani.

¹⁰ Odnosno gradska za gradove: Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Cazin, Čapljina, Doboj, Goražde, Gračanica, Gradačac, Gradiška, Livno, Ljubuški, Mostar, Prijedor, Srebrenik, Široki Brijeg, Trebinje, Tuzla, Visoko, Zenica, Zvornik i Živinice.

dostavu Centralnoj izbornoj komisiji BiH, te druge radnje iz člana 2.13 Izbornog zakona BiH.

NACIONALNA STRUKTURA ČLANOVA OPĆINSKIH/GRADSKIH IZBORNH KOMISIJA				
UKUPNO	HRVATI	BOŠNJACI	SRBI	OSTALI
557	105/18,85%	210/37,70%	217/38,96%	25/4,49%

SPOLNA STRUKTURA ČLANOVA OPĆINSKIH/GRADSKIH IZBORNH KOMISIJA		
UKUPNO	MUŠKARCI	ŽENE
557	286/51,35%	271/48,65%

STAROSNA STRUKTURA ČLANOVA OPĆINSKIH/GRADSKIH IZBORNH KOMISIJA				
UKUPNO	MLAĐI OD 30 GODINA	30-40 GODINA	40-50 GODINA	STARIJI OD 50 GODINA
557	226/40,57%	111/19,93%	125/22,44%	95/17,06%

Birački odbor sastoji se od tri (ukoliko je u izvodu iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto upisano do 350 birača) ili pet članova (ukoliko je u izvodu iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto upisano više od 350 birača), od kojih je jedan predsjednik biračkog odbora. Predsjednik i članovi biračkog odbora imaju zamjenike. Birački odbor neposredno rukovodi radom biračkog mjesta, osigurava pravilnost i tajnost glasanja i evidentira rezultate glasanja na biračkom mjestu.

Mobilni tim sastoji se od tri člana, od kojih je jedan predsjednik. Predsjednik i članovi mobilnog tima imaju zamjenike. Broj mobilnih timova utvrđuje općinska izborna komisija rukovodeći se ukupnim brojem i prostornom raspoređenošću birača koji će glasati putem mobilnog tima.

Poseban mobilni tim¹¹ u svom sastavu ima po mogućnosti najmanje jednog zdravstvenog radnika koji raspolaže specijalnom zaštitnom opremom.

¹¹ Za glasanje birača koji su pozitivni na COVID-19 i/ili birača kojima je određena izolacija ili su hospitalizirani.

*Željko Bakalar,
predsjednik CIK BiH*

*Dr. Suad Arnautović,
član CIK BiH*

*Dr. Irena Hadžiabdić,
članica CIK BiH*

*Ahmet Šantić,
član CIK BiH*

*Vlado Rogić,
član CIK BiH*

*Vanja Bjelica-Prutina,
članica CIK BiH*

*Jovan Kalaba,
član CIK BiH*

DIO II.

.....
POSMATRAČI

2.1 Akreditiranje, prava i dužnosti posmatrača

Izborne aktivnosti mogu posmatrati samo akreditirani posmatrači.

Organi nadležni za akreditiranje posmatrača su:

- Centralna izborna komisija BiH i
- izborne komisije osnovnih izbornih jedinica (općinske/gradske izborne komisije i Izborna komisija Brčko distrikta BiH).

Akreditirani posmatrač može posmatrati:

- rad Centralne izborne komisije BiH (uključujući i proces štampanja glasačkih listića)
- aktivnosti općinske/gradske izborne komisije
- rad centra za birački spisak
- biračka mjesta
- biračka mjesta u diplomatsko-konzularnim predstavništvima
- rad Glavnog centra za brojanje.

Prilikom podnošenja zahtjeva za akreditiranje politički subjekti, udruženja i međunarodni posmatrači se izjašnjavaju koje aktivnosti žele posmatrati.

Izborne komisije su dužne sačiniti plan rada mobilnog tima koji sadrži sastav, raspored rada i rutu kretanja mobilnog tima, a koji se dostavlja akreditiranom posmatraču na njegov zahtjev.

Izborne komisije dužne su omogućiti akreditiranim posmatračima posmatranje rada posebnog mobilnog tima na terenu, a sve uz poštivanje preporuka iz Instrukcije o postupanju organa za provođenje izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19. Izborne komisije, ako je moguće, sačinjavaju i dopunu plana rada cijeneći adresu ovih birača, raniji plan rada posebnog mobilnog tima na terenu, kao i vrijeme rada ovog tima – do 19 sati, o čemu na prigodan način obavještavaju akreditirane posmatrače.

Centralna izborna komisija akreditira posmatrače za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH, Glavnog centra za brojanje i biračkih mjesta u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH. Izborne komisije osnovnih izbornih jedinica akreditiraju posmatrače političkih subjekata za posmatra-

nje rada izborne komisije, centra za birački spisak, biračkih mjesta i drugih izbornih mjesta.¹²

Zahtjev za akreditiranje posmatrača Centralnoj izbornoj komisiji BiH mogu dostaviti:

- politički subjekti¹³
- udruženja¹⁴
- međunarodne organizacije¹⁵.

Svi relevantni podaci za akreditiranje posmatrača dostupni su na internet-stranici Centralne izborne komisije BiH, http://www.izbori.ba/Lokalni_izbori_2020/Default.aspx?CategoryID=995&Lang=3

Posmatrač ne može biti osoba:

- koja je kandidat na predstojećim izborima
- čija je kandidatura na predstojećim izborima odbijena ili je ime osobe naknadno skinuto s liste kandidata
- kojoj je Centralna izborna komisija BiH izrekla sankciju zabrane rada u biračkom odboru, u centru za birački spisak ili u izbornoj komisiji
- koju je predložio politički subjekt koji nije ovjeren za učešće na izborima
- koja je član biračkog odbora
- koja je u izvršnoj ili zakonodavnoj vlasti u izbornoj jedinici za nivo za koji se bira.

2.2 Odbacivanje ili odbijanje zahtjeva za akreditaciju

Centralna izborna komisija BiH i izborna komisija osnovne izborne jedinice

¹² Član 24b stav (2) i (3) Pravilnika o dopunama i izmjeni Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini.

¹³ **Politički subjekt** označava političku stranku, nezavisnog kandidata, koaliciju ili listu nezavisnih kandidata ovjerenih za učešće na izborima u skladu sa Izbornim zakonom BiH.

¹⁴ **Udruženje** označava udruženje ili fondaciju osnovane u skladu sa zakonima o udruženjima i fondacijama

¹⁵ **Međunarodna organizacija** označava međunarodnu vladinu i nevladinu organizaciju, stranu vladu.

- da ne pokušava vršiti bilo kakav utjecaj na lice u vezi s njegovim izborom biračkih opcija ili načinom na koji će označiti glasački listić
- da poštuje odredbe Izbornog zakona BiH.

Organ za provođenje izbora oduzet će status akreditiranom posmatraču i udaljiti ga sa izbornog mjesta tokom posmatranja izbornog procesa ako:

- ometa izborne aktivnosti
- ne poštuje tajnost glasanja
- ne nosi službenu akreditaciju
- nosi oznake koje ga povezuju s određenim političkim subjektom.

U postupku udaljavanja akreditiranog posmatrača sa izbornog mjesta, predstavnik organa za provođenje izbora treba prethodno upozoriti akreditiranog posmatrača koji ometa izborni proces i poduzeti sve druge raspoložive mjere i radnje da ometanje prestane, a ako akreditirani posmatrač nastavi ometanje, udaljit će ga sa izbornog mjesta.

Svako udaljavanje s biračkog mjesta treba zabilježiti u Obrazac Z7 Zapisnika o radu biračkog odbora (ZARBO).

Nadležni organ za provođenje izbora obavijestit će politički subjekt, udruženje – odnosno međunarodnog posmatrača o poništenju akreditacije.

2.5 Posmatrači političkih subjekata

Predstavnici ovjerenih političkih subjekata podnose zahtjev Centralnoj izbornoj komisiji BiH za akreditiranje izbornih posmatrača za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH, Glavnog centra za brojanje i biračkog mjesta određenog za glasanje u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH (DKP BiH). Zahtjev za akreditiranje mora potpisati osoba koja je u prijavi za ovjeru političkog subjekta navedena kao osoba ovlaštena za zastupanje i čiji je potpis deponiran kod Centralne izborne komisije BiH. Ako se zahtjev za akreditiranje podnosi izbornim komisijama, onda zahtjev podnose ili naprijed navedene osobe ili lica koja te osobe posebno ovlaste za podnošenje zahtjeva.

Predstavnici ovjerenih političkih subjekata mogu podnijeti zahtjev za akreditiranje posmatrača samo u osnovnim izbornim jedinicama za koje se kandidiraju i to za posmatranje rada izborne komisije, centra za birački spisak, biračkih mjesta i drugih utvrđenih mjesta.

Pravo akreditiranja za posmatranje izbornih radnji imaju politički subjekti koji se nalaze na listi političkih subjekata utvrđenoj od strane Centralne izborne komisije BiH po postupku koji se primjenjuje za predlaganje članova biračkih odbora.

Rok za podnošenje zahtjeva za akreditiranje posmatrača političkih subjekata je **31. 10. 2020. godine.**

Uz zahtjev za akreditiranje, politički subjekti dostavljaju popunjenu listu predloženih posmatrača koja sadrži:

- ime i prezime
- broj važeće lične karte
- jedinstveni matični broj posmatrača
- prilog zahtjevu je svojeručno popunjen obrazac pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja za svakog predloženog posmatrača.

Politički subjekti mogu predložiti za posmatrače samo osobe koje su punoljetne i koje su državljani BiH.

Broj posmatrača koje politički subjekti mogu akreditirati je neograničen, ali politički subjekt može imati samo jednog posmatrača u isto vrijeme na jednom izbornom mjestu.

Politički subjekti mogu posmatrati rad na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu i sami snose odgovornost da od Centralne izborne komisije BiH traže informaciju o lokacijama ovih biračkih mjesta. Politički subjekti će kontaktirati izbornu komisiju osnovne izborne jedinice u kojoj se nalazi biračko mjesto za glasanje u odsustvu radi akreditiranja svojih posmatrača.

**ZAHTJEV ZA AKREDITIRANJE
PREDSTAVNIKA POLITIČKOG SUBJEKTA**

Za posmatranje izbornih aktivnosti izborne komisije, centra za birački spisak, biračkih mjesta i drugih izbornih mjesta

Politički subjekt _____
Naziv _____

Šifra političkog subjekta (koju je odredila CIK BiH) _____

za posmatranje u _____
Osnovna izborna jedinica

Navedite jezik i pismo na kojima želite da se vaše akreditacije štampaju: _____

Kontakt - adresa _____

Broj telefona / faksa, uključujući i pozivni broj _____

E-mail _____

_____
Potpis ovlaštenog lica
političkog subjekta

Datum _____

*Napomena: Zahtjev za akreditiranje posmatrača za posmatranje rada izborne komisije, centra za birački spisak i rada na biračkom mjestu i drugim izbornim mjestima predstavnici političkih subjekata podnose izbornoj komisiji u osnovnoj izbornoj jedinici unutar izborne jedinice za koju se kandidiraju.

**Napomena: Izborna komisija dužna je dostaviti listu akreditiranih posmatrača na sva biračka mjesta u osnovnoj izbornoj jedinici na koju se zahtjev odnosi.

LISTA PREDLOŽENIH POSMATRAČA POLITIČKOG SUBJEKTA

За посматрање изборних активности изборне комисије, центра за бирачки списак, бирачких мјеста и других изборних мјеста

Politički subjekt _____ Naziv _____

prijavljuje sljedeće kandidate za akreditacije:

Redni broj	Prezime	Ime	Broj važeće lične karte	Jedinstveni matični broj
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

Именовани посматрачи имаће право посматрања активности изборне комисије, центра за бирачки списак и бирачких мјеста и других мјеста за посматрање изборних активности.

_____
Potpis ovlaštenog lica
političkog subjekta

Datum _____

AP-1-PS

Slika 2. Obrazac liste predloženih posmatrača političkog subjekta

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

**ZAHTEJEV ZA AKREDITIRANJE
PREDSTAVNIKA POLITIČKOG SUBJEKTA**
za posmatranje izbornih aktivnosti Centralne izborne komisije BiH,
Glavnog centra za brojanje i rada u diplomatsko-konzularnim predstavništvima

Politički subjekt _____
Naziv _____

Šifra političkog subjekta (koju je odredila CIK BiH) _____

Za posmatranje (označite odgovarajući kvadratić):

- A) Rada Centralne izborne komisije BiH
- B) Rada Glavnog centra za brojanje
- C) Rada u diplomatsko-konzularnim predstavništvima

Navedite jezik i pismo na kojima želite da se vaše akreditacije štampaju: _____

Kontakt - adresa _____

Broj telefona / faksa, uključujući i pozivni broj _____

E-mail _____

_____
Potpis ovlaštenog lica
političkog subjekta

Datum _____

*Napomena: Zahtjev za akreditiranje posmatrača za posmatranje rada Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, rada Glavnog centra za brojanje i diplomatsko-konzularnih predstavništava predstavnici političkih subjekata podnose Centralnoj izbornoj komisiji BiH, a zahtjevi za posmatranje izbora na biračkom mjestu u diplomatsko-konzularnim predstavništvima mogu se Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnijeti i posredstvom DKP – a BiH.

**Napomena: Politički subjekti su dužni da uz zahtjev za akreditiranje posmatrača podnesu pojedinačne liste posmatrača za posmatranje rada Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, rada Glavnog centra za brojanje i diplomatsko-konzularnih predstavništava. Politički subjekti dostavljaju liste posmatrača za svako biračko mjesto u diplomatsko-konzularnim predstavništvima u kojima žele posmatrati izbore.

***Napomena: Predstavicima podnosioca zahtjeva bit će izdato onoliko akreditacija koliko ima potpisanih posmatrača naznačenih na listi predloženih posmatrača, a koji su potpisali obrazac pravila ponašanja i izjave o poštivanju tajnosti glasanja.

AP-2-PS

**Slika 3. Obrazac zahtjeva za akreditiranje političkog subjekta za posmatranje
rada CIK BiH, GCB-a i rada u DKP-u BiH**

LISTA PREDLOŽENIH POSMATRAČA POLITIČKOG SUBJEKTA

za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH

Politički subjekt _____ Naziv _____

prijavljuje sljedeće kandidate za akreditacije:

Redni broj	Prezime	Ime	Broj važeće lične karte	Jedinstveni matični broj
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

_____
Potpis ovlaštenog lica
političkog subjekta

Datum _____

AP-2-PS

Slika 4. Obrazac liste predloženih posmatrača za posmatranje rada CIK BiH

LISTA PREDLOŽENIH POSMATRAČA POLITIČKOG SUBJEKTA

za posmatranje rada Glavnog centra za brojanje

Politički subjekt _____ Naziv _____

prijavljuje sljedeće kandidate za akreditacije:

Redni broj	Prezime	Ime	Broj važeće lične karte	Jedinstveni matični broj
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

_____
Potpis ovlaštenog lica
političkog subjekta

Datum _____

AP-2-PS

Slika 5. Obrazac liste predloženih posmatrača za posmatranje rada Glavnog centra za brojanje

LISTA PREDLOŽENIH POSMATRAČA POLITIČKOG SUBJEKTA

za posmatranje rada na biračkom mjestu u diplomatsko-konzularnim predstavništvima

Politički subjekt _____ Naziv _____

prijavljuje sljedeće kandidate za akreditacije za posmatranje izbora na biračkom mjestu u DKP – u BiH određenom za glasanje državljana BiH.

Navesti naziv DKP-a BiH određenog za glasanje

Redni broj	Prezime	Ime	Broj važeće lične karte	Naziv države koja je izdala pasoš i broj pasoša	Jedinstveni matični broj
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					

Datum _____

_____
Potpis ovlaštenog lica
političkog subjekta

AP-2-PS

Slika 6. Obrazac liste predloženih posmatrača za posmatranje rada na biračkom mjestu u DKP-u BiH

PRAVILA PONAŠANJA I IZJAVA O POŠTIVANJU TAJNOSTI GLASANJA

akreditiranog posmatrača za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH, izborne komisije, centra za birački spisak, biračkog mjesta, Glavnog centra za brojanje i drugih izbornih mjesta

Ime akreditiranog posmatrača

Naziv političkog subjekta, udruženja

PRAVILA PONAŠANJA

Ja, _____, kao akreditirani posmatrač, ovim izjavljujem:

- A) da ću biti nepristran u skladu s mojim dužnostima;
- B) da se neću miješati u izborni proces koji uključuje upis birača u Centralni birački spisak, proceduru na dan glasanja ili brojanja glasova i da ću poštivati tajnost glasanja;
- C) da neću pokušati vršiti bilo kakav uticaj na lice u vezi s njegovim izborom biračkih opcija ili načina na koji će označiti glasački listić;
- D) da ću poštivati odredbe Izbornog zakona BiH.
- E) Posmatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad organa nadležnih za provođenje izbora utvrđenih Izbornim zakonom BiH u pisanoj formi koje se prilažu u zapisnik o radu organa nadležnog za provođenje izbora, na osnovu čega politički subjekt može uložiti prigovor nadležnom organu.

Potpis akreditiranog posmatrača: _____

Datum: _____

AP-1-IP

Slika 7. Obrazac pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja

2.6 Posmatrači udruženja

Predstavnici udruženja podnose Centralnoj izbornoj komisiji BiH zahtjev za akreditiranje posmatrača za posmatranje rada svih izbornih aktivnosti. Zahtjevi za akreditiranje posmatrača moraju biti podneseni najkasnije **do 31. 10. 2020. godine.**

Udruženje ne može biti akreditirano ako ga je osnovao ili ga sponzorira politički subjekt ili je uključeno u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerenih političkih subjekata. Predstavnik udruženja na zahtjevu za izdavanje akreditacije potpisuje izjavu da ga nije osnovao niti ga sponzorira politički subjekt, u skladu s članom 17.4 stav (1) tačka 1) Izbornog zakona BiH.

U zahtjevu za akreditiranje udruženje navodi:

- izborne aktivnosti koje želi posmatrati
- kontakt-podatke (adresu, broj telefona, broj faksa i e-mail)
- osnovne izborne jedinice u kojima želi posmatrati izborne aktivnosti
- broj posmatrača

te dostavlja sljedeće priloge:

- listu imena predloženih posmatrača, koja sadrži ime i prezime, broj važeće lične karte i jedinstveni matični broj posmatrača
- izvod o upisu udruženja u registar udruženja kod nadležnog organa, koji ne može biti stariji od 60 dana
- obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasanja.

Udruženje podnosi poseban zahtjev za svaku osnovnu izbornu jedinicu u kojoj želi posmatrati izborne aktivnosti.

Lista akreditiranih posmatrača udruženja koje je Centralna izborna komisija BiH akreditirala dostavlja se svim izbornim komisijama u kojima su udruženja akreditirana, koje dostavljaju listu akreditiranih posmatrača na sva biračka mjesta u osnovnoj izbornoj jedinici na koju se zahtjev odnosi.

ZAHTEJEV ZA AKREDITIRANJE UDRUŽENJA

Naziv udruženja _____

Kontakt - adresa _____

Broj telefona / faksa, uključujući i pozivni broj _____

E-mail _____

Za posmatranje (označiti odgovarajući kvadratić – priložiti poseban obrazac za svaku osnovnu izbornu jedinicu u kojoj namjeravate posmatrati izborne aktivnosti):

- A) Rada Centralne izborne komisije BiH
- B) Rada izborne komisije
Osnovna izborna jedinica _____
Broj posmatrača _____
- C) Rada centra za birački spisak
Osnovna izborna jedinica _____
Broj posmatrača _____
- D) Rada na biračkom mjestu
Osnovna izborna jedinica _____
Broj posmatrača _____
- E) Rada Glavnog centra za brojanje
Broj posmatrača _____
- F) Rada u diplomatsko-konzularnim predstavništvima

Navedite razloge zbog kojih želite posmatrati izborni proces: _____
 _____
 _____

Navedite jezik i pismo na kojima želite da se vaše akreditacije štampaju: _____

Svojom potpisom potvrđujem da udruženje pod navedenim nazivom nije osnovano, sponzorirano, niti obavlja bilo kakvu aktivnost u korist političkog subjekta i da će se pridržavati odredbi Izbornog zakona BiH.

Ime i prezime predsjednika udruženja	Potpis	Datum
<p>*Napomena: Udruženja su dužna uz zahtjev za akreditiranje dostaviti liste posmatrača na biračkim mjestima za svaku izbornu jedinicu posebno.</p> <p>**Napomena: Predstavnik udruženja preuzet će akreditacije nakon prezentiranja pojedinačnih potpisanih obrazaca pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja posmatrača službeniku izborne komisije koji je odgovoran za osiguravanje akreditacija. Službenik izborne komisije neće zadržati potpisane obrasce pravila ponašanja i izjave o poštivanju tajnosti glasanja posmatrača. Službenik izborne komisije provjerit će da li je tu organizaciju akreditirala Centralna izborna komisija BiH. Predstavnicima udruženja bit će izdato onoliko akreditacija koliko ima potpisanih obrazaca izjava i taj broj ne smije preći broj posmatrača koji je udruženje naznačilo na ovom obrascu i koji se nalazi na spisku akreditiranih udruženja Centralne izborne komisije BiH.</p>		

AP-1-UG

Slika 8. Izgled zahtjeva za akreditiranje predstavnika udruženja

LISTA PREDLOŽENIH POSMATRAČA UDRUŽENJA

Udruženje _____ Naziv _____

prijavljuje sljedeće kandidate za akreditacije:

Redni broj	Prezime	Ime	Broj važeće lične karte	Jedinstveni matični broj
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

Centralna izborna komisija BiH sačinjava listu s imenima akreditiranih posmatrača koja se nalazi u prilogu odluke o akreditiranju udruženja i čini njen sastavni dio, koja se dostavlja svim izbornim komisijama osnovnih izbornih jedinica u kojima su udruženja akreditirana.

_____
Potpis predsjednika udruženja

Datum _____

AP-1-UG

Slika 9. Obrazac liste predloženih posmatrača udruženja

PRAVILA PONAŠANJA I IZJAVA O POŠTIVANJU TAJNOSTI GLASANJA

akreditiranog posmatrača za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH, izborne komisije, centra za birački spisak, biračkog mjesta, Glavnog centra za brojanje i drugih izbornih mjesta

Ime akreditiranog posmatrača

Naziv političkog subjekta, udruženja

PRAVILA PONAŠANJA

Ja, _____, kao akreditirani posmatrač, ovim izjavljujem:

- A) da ću biti nepristran u skladu s mojim dužnostima;
- B) da se neću miješati u izborni proces koji uključuje upis birača u Centralni birački spisak, proceduru na dan glasanja ili brojanja glasova i da ću poštivati tajnost glasanja;
- C) da neću pokušati vršiti bilo kakav uticaj na lice u vezi s njegovim izborom biračkih opcija ili načina na koji će označiti glasački listić;
- D) da ću poštivati odredbe Izbornog zakona BiH.
- E) Posmatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad organa nadležnih za provođenje izbora utvrđenih Izbornim zakonom BiH u pisanoj formi koje se prilažu u zapisnik o radu organa nadležnog za provođenje izbora, na osnovu čega politički subjekt može uložiti prigovor nadležnom organu.

Potpis akreditiranog posmatrača: _____

Datum: _____

AP-1-IP

Slika 10. Obrazac izjave o poštivanju tajnosti glasanja

2.7 Međunarodni posmatrači

Predstavnici međunarodnih posmatrača podnose zahtjev za posmatranje izbornih aktivnosti u Bosni i Hercegovini Centralnoj izbornoj komisiji BiH najkasnije **do 14. 11. 2020. godine.**

Centralna izborna komisija BiH akreditira i izdaje akreditaciju predstavnicima međunarodnih posmatrača za posmatranje bilo koje izborne aktivnosti. Međunarodni posmatrači preuzimaju akreditacije u Centralnoj izbornoj komisiji BiH, ul. Danijela Ozme br. 7, 71000 Sarajevo.

Međunarodni posmatrači mogu imati neograničen broj akreditiranih posmatrača. Broj posmatrača koje međunarodni posmatrači mogu imati u isto vrijeme na jednom izbornom mjestu nije ograničen, ali ne smije utjecati na regularnost izbornog procesa.

Međunarodni posmatrač može na svako mjesto na kojem posmatra izbornu aktivnost sa sobom uvesti i prevodioca.

U zahtjevu za akreditiranje predstavnik međunarodnih posmatrača navodi:

- izborne aktivnosti koje želi posmatrati
- kontakt-podatke
- izjavu da međunarodna organizacija ne obavlja bilo kakvu aktivnost u ime političkog subjekta

te dostavlja sljedeće priloge:

- listu imena predloženih posmatrača koja sadrži ime i prezime, naziv države koja je izdala pasoš i broj pasoša
- akt koji je potpisala ovlaštena osoba u kojem navode razloge zbog kojih su zainteresirani da posmatraju izborni proces u BiH
- obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasanja.

ZAHTEJEV ZA AKREDITIRANJE MEĐUNARODNOG POSMATRAČA

Naziv međunarodne organizacije/ime i prezime _____

Kontakt - adresa _____

Broj telefona / faksa, uključujući i pozivni broj _____

E-mail _____

Posmatrači ove organizacije prijavljuju se za posmatranje:

(Označite odgovarajući kvadratić pored naziva izborne aktivnosti koju namjeravate posmatrati)

A) Rada Centralne izborne komisije BiH	☐
B) Rada izborne komisije	☐
C) Rada centra za birački spisak	☐
D) Rada na biračkom mjestu	☐
E) Rada Glavnog centra za brojanje	☐
F) Rada u diplomatsko-konzularnim predstavništvima	☐

Navesti naziv DKP-a BiH određenog za glasanje _____

Svojim potpisom potvrđujem da međunarodna organizacija pod navedenim nazivom ne obavlja bilo kakvu aktivnost u ime političkog subjekta i da će se pridržavati odredbi Izbornog zakona BiH.

Potpis predstavnika međunarodnih posmatrača _____

Datum _____

Predstavnik međunarodnih posmatrača preuzet će akreditacije nakon prezentiranja pojedinačno potpisanih obrazaca pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja od ovlaštenog lica Centralne izborne komisije BiH koje je odgovorno za osiguravanje akreditacija. Predstavnicima međunarodnih posmatrača bit će izdato onoliko akreditacija koliko ima potpisanih obrazaca pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja i taj broj ne smije preći broj posmatrača naznačenih na listi predloženih međunarodnih posmatrača. Lista predloženih međunarodnih posmatrača bit će sastavni dio ovog zahtjeva, koju treba popuniti prilikom podnošenja ovog zahtjeva Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

AP-1-MP

Slika 11. Obrazac zahtjeva za akreditiranje međunarodnog posmatrača

LISTA PREDLOŽENIH MEĐUNARODNIH POSMATRAČA

Naziv međunarodne organizacije

prijavljuju sljedeće kandidate za akreditacije:

Redni broj	Prezime	Ime	Broj važeće lične karte	Naziv države koja je izdala pasoš i broj pasoša	Jedinstveni matični broj
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					

Potpis predstavnika
međunarodnih posmatrača

Datum _____

Slika 12. Obrazac liste predloženih međunarodnih posmatrača

PRAVILA PONAŠANJA I IZJAVA O POŠTIVANJU TAJNOSTI GLASANJA

akreditiranog posmatrača za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH, izborne komisije, centra za birački spisak, biračkog mjesta, Glavnog centra za brojanje i drugih izbornih mjesta

Ime akreditiranog posmatrača

Naziv međunarodne organizacije

PRAVILA PONAŠANJA

Ja, _____, kao akreditirani posmatrač, ovim izjavljujem:

- A) da ću biti nepristran u skladu s mojim dužnostima;
- B) da se neću miješati u izborni proces koji uključuje upis birača u Centralni birački spisak, proceduru na dan glasanja ili brojanja glasova i da ću poštivati tajnost glasanja;
- C) da neću pokušati vršiti bilo kakav uticaj na lice u vezi s njegovim izborom biračkih opcija ili načina na koji će označiti glasački listić;
- D) da ću poštivati odredbe Izbornog zakona BiH.
- E) Posmatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad organa nadležnih za provođenje izbora utvrđenih Izbornim zakonom BiH u pisanoj formi koje se prilažu u zapisnik o radu organa nadležnog za provođenje izbora, na osnovu čega politički subjekt može uložiti prigovor nadležnom organu.

Potpis akreditiranog posmatrača: _____

Datum: _____

AP-1-IP

Slika 13. Obrazac pravila ponašanja i izjave o poštivanju tajnosti glasanja

2.8 Posmatrači u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine

Predstavnici političkih subjekata i udruženja podnose zahtjev za akreditiranje posmatrača za posmatranje izbora na biračkom mjestu određenom za glasanje državljana Bosne i Hercegovine u DKP-u Centralnoj izbornoj komisiji BiH, neposredno ili posredstvom DKP-a BiH. Zahtjevi za akreditiranje posmatrača moraju biti podneseni najkasnije **do 31. 10. 2020. godine.**

Akreditirani posmatrači preuzimaju akreditacije u Centralnoj izbornoj komisiji BiH ili u DKP-u BiH određenom za glasanje.

U zahtjevu za akreditiranje se navode:

- izborne aktivnosti koje se žele posmatrati
- kontakt-podaci
- naziv DKP-a BiH

te dostavljaju sljedeći prilozi:

- listu imena predloženih posmatrača koja sadrži ime i prezime, broj važeće lične karte, naziv države koja je izdala pasoš, broj pasoša i jedinstveni matični broj
- obrazac pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja.

Centralna izborna komisija BiH i izborne komisije osnovnih izbornih jedinica zadržavaju originalni primjerak obrasca Pravila ponašanja i izjave o poštivanju tajnosti glasanja.

Posmatrač je dužan nositi akreditaciju.

DIO III.

POSMATRANJE IZBORA

Cijeneći da će se Lokalni izbori 2020. godine provoditi u uvjetima epidemije COVID-19, Centralna izborna komisija je usvojila Instrukciju o postupanju organa za provođenje izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19 (u daljnjem tekstu: Instrukcija),¹⁶ kojom je reguliran način postupanja biračkih odbora u vezi sa uređenjem biračkog mjesta, kontrole reda na biračkom mjestu, kao i dodatne dužnosti predsjednika i članova biračkih odbora i njihovih zamjenika, te izbornih komisija.

Analizirajući izbore u Bosni i Hercegovini može se utvrditi da najveći broj akreditiranih posmatrača posmatra biračka mjesta i rad biračkih odbora, te se u nastavku pojašnjavaju pravila ponašanja na biračkom mjestu i to:

- prije otvaranja biračkog mjesta
- tokom rada biračkog mjesta
- nakon zatvaranja biračkog mjesta.

3.1 Priprema i otvaranje biračkog mjesta

Dan prije izbornog dana, predsjednik i članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici u saradnji sa nadležnim organima dužni su osigurati dezinfekciju cjelokupnog prostora biračkog mjesta.¹⁷

Posmatrač bi trebao doći na biračko mjesto koje želi posmatrati najmanje pola sata prije početka glasanja, odnosno u periodu od 06,00 do 06,30 sati.

Kako bi sebi olakšao postupak posmatranja rada biračkog mjesta, posmatrač bi trebao obavezno pripremiti:

- svoju akreditaciju
- ličnu kartu ili drugi važeći identifikacioni dokument
- priručnik za posmatrača
- hemijsku olovku
- hranu i piće (nikako alkohol).

---

¹⁶ Instrukcija o postupanju organa za provođenje izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19, "Službeni glasnik BiH", broj 41/20.

¹⁷ Član 3. *Ibid.*

3.2 Pristup biračkom mjestu

Na biračkom mjestu se obavezno osigurava fizička distanca svih osoba koja se zateknu na biračkom mjestu od minimum 1,5 m.

Nakon dolaska na biračko mjesto, posmatrač je dužan:

1. Pokazati lični identifikacioni dokument predsjedniku biračkog odbora. Prilikom dolaska u sjedište organa za provođenje izbora (Centralna izborna komisija BiH ili općinska/gradska izborna komisija), centar za birački spisak ili Glavni centar za brojanje posmatrač je dužan pokazati identifikacioni dokument ovlaštenom licu.
2. Predsjednik biračkog odbora ili ovlašteno lice provjerit će posmatračev identifikacioni dokument s fotografijom, kako bi utvrdili da se ime posmatrača nalazi na akreditaciji.
3. Predsjednik biračkog odbora ili ovlašteno lice zapisat će ime posmatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao i njegov broj akreditacije u Zapisnik o radu biračkog odbora (ZARBO), odnosno drugu evidenciju koja se vodi u sjedištu organa za provođenje izbora, evidentirajući vrijeme kada je posmatrač stigao i vrijeme kada je posmatrač napustio prostorije, kako bi se broj posmatrača ograničio na jednog posmatrača u isto vrijeme na jednom biračkom mjestu (sjedištu organa za provođenje izbora) ako se radi o posmatraču političkog subjekta i udruženja.
4. Predsjednik biračkog odbora ili ovlašteno lice zadržat će identifikacioni dokument do trenutka kada posmatrač napušta biračko mjesto (sjedište organa za provođenje izbora). Kada posmatrač napušta biračko mjesto (sjedište organa za provođenje izbora), dužan je obavijestiti predsjednika biračkog odbora ili ovlašteno lice o napuštanju prostorija, nakon čega će mu biti vraćen identifikacioni dokument. Prilikom napuštanja mjesta posmatranja, posmatrač zadržava akreditaciju.

VAŽNO!!!

- ❑ Ukoliko posmatrate rad biračkog mjesta preporučujemo da budete na biračkom mjestu u periodu od 06,00 do 06,30 sati.
- ❑ Predstavite se i upoznajte s predsjednikom biračkog odbora.
- ❑ Istaknite vidljivo akreditaciju.
- ❑ Ne nosite oznake koje vas povezuju s određenim političkim subjektom.

3.3 Otvaranje biračkog mjesta

Biračko mjesto počinje s radom u 07,00 sati, a zatvara se u 19,00 sati.

Sva biračka mjesta se prije otvaranja i tokom cijelog izbornog dana moraju temeljno čistiti u redovnim intervalima, što uključuje redovno provjetravanje svakih 60 minuta¹⁸ i čišćenje unutar kabina za glasanje i stolova koji se koriste za razmjenu dokumenata i izdavanje glasačkih listića¹⁹.

Ako biračko mjesto iz opravdanih razloga nije otvoreno na vrijeme ili je došlo do prekida rada, a kašnjenje ili prekid rada je trajao do tri sata, glasanje na tom biračkom mjestu može se produžiti za onoliko vremena koliko je trajalo kašnjenje, odnosno prekid rada, o čemu odlučuje predsjednik.

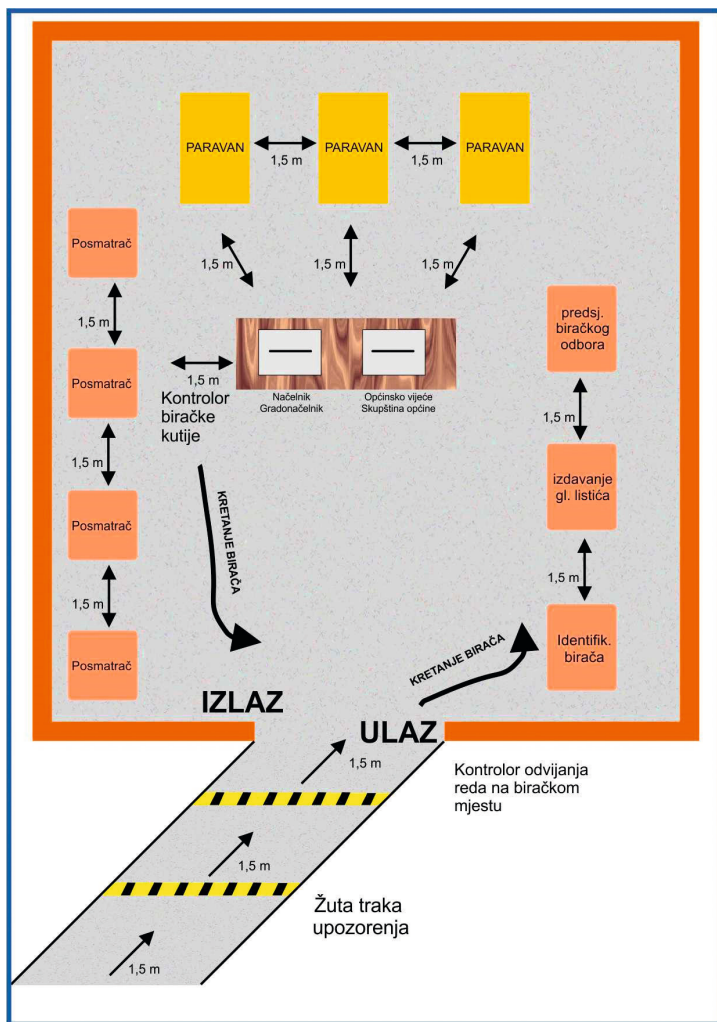
Ako je kašnjenje ili prekid rada trajao duže od tri sata, o dužini vremena za koje se glasanje produžava odlučuje općinska/gradska izborna komisija. Predsjednik biračkog odbora je dužan u najkraćem roku obavijestiti općinsku/gradsku izbornu komisiju o razlogu zbog kojeg je došlo do kašnjenja u otvaranju biračkog mjesta ili do prekida rada na biračkom mjestu.

Svi članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici tokom rada na biračkom mjestu dužni su se pridržavati općih mjera zdravstvene zaštite uključujući redovno i temeljito pranje ruku/dezinfekciju, respiratornu higijenu (pokri vanje usta i nosa kod kašljanja ili kihanja, pravilno odlaganje korištene maramice, često mijenjaju zaštitne rukavice, maske te po mogućnosti nošenje vizira i kombinezona za jednokratnu upotrebu), održavanja fizičke distance,

¹⁸ Član 6. stav 1. Instrukcije.

¹⁹ Član 2. stav 6. *Ibid.*

izbjegavanje dodirivanja lica, a sve u cilju osiguranja zaštite vlastitih života i zdravlja kao i zaštite života i zdravlja birača, predstavnika političkih stranaka, posmatrača, predstavnika medija i svih drugih prisutnih na način koji su popisale nadležne zdravstvene ustanove i organi vlasti.²⁰

Slika 14. Shema biračkog mjesta

²⁰ Član 2. Instrukcije.

Predsjednik upravlja radom biračkog odbora i zajedno s članovima biračkog odbora je odgovoran za zakonitost rada na biračkom mjestu; on održava integritet procesa i red i mir na biračkom mjestu i njegovoj okolini; popunjava sve potrebne obrasce; osigurava da na biračkom mjestu i njegovoj okolini ne bude oružja ili opasnih predmeta; pomaže biračima kojima treba dodatno objašnjenje o procesu glasanja; rješava sva pitanja koja se odnose na identifikaciju i pravo glasa birača i evidentira u zapisnik vrijeme i okolnosti svih iznimnih događaja na biračkom mjestu, na način da na svaki prigovor upisan u zapisnik napiše da li je prigovor opravdan ili ne i da li je nešto po tom prigovoru poduzeto.

On određuje dužnosti svakom članu biračkog odbora (zaduženja za kontrolu reda, kontrolu kutije, identifikaciju, izdavanje listića).

Prilikom otvaranja biračkog mjesta posmatrač bi trebao obratiti pažnju da li je birački odbor obavio sljedeće aktivnosti:

- Da li nosi zaštitne maske
- Da li svi članovi biračkog odbora nose službenu legitimaciju-akreditaciju člana, odnosno zamjenika člana biračkog odbora sa jasno naznačenom dužnošću koju obavljaju
- Da li je prozračio prostoriju, postavio otirače za dezinfekciju obuće i izvršio dodatnu dezinfekciju biračkog mjesta
- Da li postavljaju stolove i stolice za članove biračkog odbora i posmatrača tako da je razmak između njih minimum 1,5 m
- Da li postavljaju oznake kretanja birača, s napomenom da na biračkom mjestu u jednom trenutku može biti samo onoliko birača koliko ima glasačkih kabina na biračkom mjestu
- Da li postavljaju ostala upozorenja o pridržavanju općih mjera zdravstvene zaštite (plakati, leci i sl)
- Da li je obilježen prilaz biračkom mjestu, tj. hodnik ispred ulaza na biračko mjesto žutom samoljepljivom trakom u razmaku od minimum 1,5 m
- Da li se vrši mjerenje temperature na ulasku na biračko mjesto

- Da li po mogućnosti usmjeravaju birače da ulaze na jedna vrata, a da izlaze na druga vrata. U slučaju da su na biračkom mjestu predviđena samo jedna vrata, predsjednik i članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici dužni su osigurati da ta vrata ostanu otvorena, kako bi se izbjeglo dodirivanje birača prilikom ulaska i izlaska iz zgrade. U slučaju da vrata nije moguće držati otvorenim, moraju se često otvarati.
- Da li je odredio mjesto za svaku glasačku kabinu, vodeći računa da niko unutar ili izvan biračkog mjesta ne može vidjeti birača dok glasa
- upisao svoja imena u Zapisnik o radu biračkog odbora (ZARBO)
- ispisao sve neophodne podatke na kovertu, odnosno pakete
- upisao u Obrazac za brojno stanje broj birača koji su upisani u Izvod iz Centralnog biračkog spiska za dato biračko mjesto
- prije brojanja glasačkih listića utvrdio da li su glasački listići u originalnom pakiranju
- ručno prebrojao primljene glasačke listiće za svaki izborni nivo i u Obrazac za brojno stanje upisao ukupan broj primljenih glasačkih listića
- pokazao praznu glasačku kutiju, nakon čega je na nju stavio plastični pečat
- upisao u Obrazac za brojno stanje serijske brojeve pečata glasačke kutije
- postavio zapečaćenu glasačku kutiju na mjesto gdje je svi prisutni mogu vidjeti
- upisao u Zapisnik o radu biračkog odbora vrijeme otvaranja biračkog mjesta

VAŽNO!!!

- Izaberite svoje mjesto u prostoriji tako da ne remetite izborni proces, s tim da možete vidjeti tok cijele izborne procedure
- Ne ometajte izborne aktivnosti
- Ne koristite mobilne telefone, a u slučaju hitnih situacija telefoni bi trebali ostati uključeni (silent mode, odnosno isključeni svi tonovi)
- Poštujte tajnost glasanja

3.4 Procedura glasanja

Prilikom dolaska na biračko mjesto, birač postupa prema sljedećoj proceduri:

1. Identifikacija

Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu dužan je osigurati da broj birača koji može ući na biračko mjesto u jednom trenutku odgovara broju glasačkih kabina²¹ i da u hodniku ispred biračkog mjesta, birači koji čekaju u redu za glasanje budu fizički distancirani jedan od drugog minimalno 1,5 metar.

On se brine i o dostupnosti sredstva za dezinfekciju, kako bi birači mogli izvršiti dezinfekciju ruku prije i nakon glasanja.²²

U slučaju da se birač pojavi na biračkom mjestu bez propisane zaštitne opreme, član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda upozorit će birača da je dužan nositi zaštitnu opremu. U slučaju da birač ne posjeduje zaštitnu opremu, ona će mu se dodijeliti iz zaliha koje je zadužio birački odbor.²³

Nakon mjerenja temperature na ulazu na biračko mjesto, ako je povišena, birač će biti upućen u posebnu glasačku kabinu koja će nakon glasanja biti detaljno dezinficirana.

Nakon ulaska na biračko mjesto birač odlazi sa svojim važećim identifikacijskim dokumentom do člana biračkog odbora zaduženog za identifikaciju, kako bi bio utvrđen identitet birača (uz obavezno skidanje zaštitne maske).

Dokumenti za utvrđivanje identiteta birača su važeća lična karta, vozačka dozvola i pasoš, koje je izdala Bosna i Hercegovina.

---

²¹ Član 5. stav 1. Instrukcije.

²² Član 5. stav 2. *Ibid.*

²³ Član 5. stav 3. *Ibid.*

Slika 15. Važeći identifikacioni dokumenti

2. Potpisivanje izvoda iz Centralnog biračkog spiska

Nakon što se utvrdi identitet, birač se potpisuje u izvod iz Centralnog biračkog spiska za dato biračko mjesto identično kako se potpisao u ličnim dokumentima.

Član biračkog odbora koji je zadužen za identifikaciju naglas čita ime birača koji se potpisao u izvod iz Konačnog centralnog biračkog spiska.

3. Izdavanje glasačkih listića

Birač dolazi do člana biračkog odbora zaduženog za izdavanje glasačkih listića.

Svaki birač dobija dva glasačka listića, jedan za načelnika/ gradonačelnika i drugi za općinsko vijeće/skupštinu općine, odnosno gradsko vijeće/skupštinu grada.

Izuzeci od ovog pravila postoje u tri slučaja:

- Brčko distrikt BiH – gdje se biraču izdaje samo jedan glasački listić za Skupštinu Brčko distrikta BiH
- Grad Istočno Sarajevo – gdje se biraču izdaju tri glasačka listića (jedan za gradonačelnika Grada Istočno Sarajevo, jedan za načelnika općine i skupštinu općine koja ulazi u sastav ovog grada²⁴)
- Grad Mostar – gdje se biraču izdaju dva glasačka listića, jedan za gradsku izbornu jedinicu, a drugi za izbornu jedinicu gradskog područja.

4. Način glasanja

Na Lokalnim izborima 2020. godine, pravilno se glasa tako što birač upisuje isključivo plavom hemijskom olovkom X u kvadratić i to na sljedeći način:

Glasački listić za izbor načelnika i gradonačelnika u Bosni i Hercegovini bit će važeći ako je:

- **označen kvadratić ispred imena samo jednog kandidata.**

---

²⁴To su sljedeće općine: Pale, Istočno Novo Sarajevo, Istočni Stari Grad, Trnovo, Sokolac i Istočna Ilidža.

Glasački listić za izbor vijećnika u općinskom vijeću, odnosno vijećnika u skupštini općine, vijećnika u gradskim vijećima, odnosno vijećnika u skupštinama gradova i zastupnika u Skupštini Brčko distrikta Bosne i Hercegovine **bit će važeći ako je:**

- označen kvadratić pored naziva samo jedne političke stranke, ili koalicije, ili liste nezavisnih kandidata, ili imena jednog nezavisnog kandidata
- označen kvadratić pored imena jednog ili više kandidata unutar liste samo jedne odabrane političke stranke ili koalicije ili liste nezavisnih kandidata
- označen kvadratić pored naziva samo jedne političke stranke, ili jedne koalicije, ili jedne liste nezavisnih kandidata, i označen jedan ili više kandidata unutar te odabrane političke stranke, ili koalicije ili liste nezavisnih kandidata.

LOKALNI IZBORI 02.10.2016.
 ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 02.10.2016.

ЛАКТАШИ
 ЛАКТАШЇ 011

ПРОЧИТАЈТЕ НАПУТАК/УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ!

ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ!

СТРАНКА

1 КАНДИДАТ

СТРАНКА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ
 4 КАНДИДАТ

СТРАНКА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ

КОАЛИЦИЈА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ
 4 КАНДИДАТ
 5 КАНДИДАТ
 6 КАНДИДАТ
 7 КАНДИДАТ

НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ

СТРАНКА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ

ЛИСТА НЕЗАВИСНИХ
 КАНДИДАТА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ
 4 КАНДИДАТ
 5 КАНДИДАТ
 6 КАНДИДАТ
 7 КАНДИДАТ

КОАЛИЦИЈА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ
 4 КАНДИДАТ
 5 КАНДИДАТ
 6 КАНДИДАТ
 7 КАНДИДАТ

СТРАНКА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ

КОАЛИЦИЈА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ
 4 КАНДИДАТ
 5 КАНДИДАТ
 6 КАНДИДАТ
 7 КАНДИДАТ

НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ

СТРАНКА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ

КОАЛИЦИЈА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ
 4 КАНДИДАТ

СТРАНКА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ
 4 КАНДИДАТ
 5 КАНДИДАТ
 6 КАНДИДАТ
 7 КАНДИДАТ

СТРАНКА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ

СТРАНКА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ
 4 КАНДИДАТ

СТРАНКА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ
 4 КАНДИДАТ
 5 КАНДИДАТ
 6 КАНДИДАТ
 7 КАНДИДАТ

ЛИСТА НЕЗАВИСНИХ
 КАНДИДАТА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ
 4 КАНДИДАТ
 5 КАНДИДАТ
 6 КАНДИДАТ
 7 КАНДИДАТ

СТРАНКА

1 КАНДИДАТ
 2 КАНДИДАТ
 3 КАНДИДАТ
 4 КАНДИДАТ

КРАЈ ЛИСТЕ.
 КРАЈ ЛИСТЕ.

LOKALNI IZBORI 02.10.2016.
 ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 02.10.2016.

ЛАКТАШИ 011
 ЛАКТАШИ

ПРОЧИТАЈТЕ НАПУТАК/УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ!

ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ!

СТРАНКА

1 KANDIDAT

СТРАНКА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT
 4 KANDIDAT

СТРАНКА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT

КОАЛИЦИЈА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT
 4 KANDIDAT
 5 KANDIDAT
 6 KANDIDAT
 7 KANDIDAT

НЕЗАВИСНИ KANDIDAT

СТРАНКА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT

ЛИСТА НЕЗАВИСНИХ
 KANDIDATA

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT
 4 KANDIDAT
 5 KANDIDAT
 6 KANDIDAT
 7 KANDIDAT

КОАЛИЦИЈА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT
 4 KANDIDAT
 5 KANDIDAT
 6 KANDIDAT
 7 KANDIDAT

СТРАНКА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT

КОАЛИЦИЈА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT
 4 KANDIDAT
 5 KANDIDAT
 6 KANDIDAT
 7 KANDIDAT

НЕЗАВИСНИ KANDIDAT

СТРАНКА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT

КОАЛИЦИЈА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT
 4 KANDIDAT

СТРАНКА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT
 4 KANDIDAT
 5 KANDIDAT
 6 KANDIDAT
 7 KANDIDAT

СТРАНКА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT

СТРАНКА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT
 4 KANDIDAT

СТРАНКА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT
 4 KANDIDAT
 5 KANDIDAT
 6 KANDIDAT
 7 KANDIDAT

ЛИСТА НЕЗАВИСНИХ
 KANDIDATA

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT
 4 KANDIDAT
 5 KANDIDAT
 6 KANDIDAT
 7 KANDIDAT

СТРАНКА

1 KANDIDAT
 2 KANDIDAT
 3 KANDIDAT
 4 KANDIDAT

КРАЈ ЛИСТЕ.
 КРАЈ ЛИСТЕ.

ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 02.10.2016.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 02.10.2016.

ЛАКТАШИ 011
ЛАКТАШ

ПРОЧИТАЈТЕ НАПУТАК/УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИЦИ!

ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ!

☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ
☒ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☒ КАНДИДАТ 3 ☒ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ	☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ ЛИСТА НЕЗАВИСНИХ КАНДИДАТА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ
☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ
☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ
☐ ЛИСТА НЕЗАВИСНИХ КАНДИДАТА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ
☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ

КРАЈ ЛИСТЕ.
КРАЈ ЛИСТЕ.

Слика 17, 18, 19. Изглед правилно попуњеног гласачког листића за опćинско/градско вјеће, односно скупштину опćине/града.

U izbornim jedinicama u kojim se biraju i pripadnici nacionalnih manjina **glasanje za pripadnika nacionalne manjine se vrši tako što se:**

- označi samo jedno ime na posebnoj listi kandidata pripadnika nacionalnih manjina.

Ukoliko se birač odluči da glasa za pripadnika nacionalnih manjina, ne može glasati ujedno i za političke subjekte čija imena su navedena u dijelu listića obilježenog punom crtom, jer ako bi glasao za obje opcije, glasački listić bio bi nevažeći.

ЛАКТАШИ 011
ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИ

☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	<p style="text-align: center; font-size: small;">ПОСЕБНА ЛИСТА КАНДИДАТА ПРИПАДНИКА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА ПОСЕБНА ЛИСТА КАНДИДАТА ПРИПАДНИКА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА ЗАСЕБНА КАНДИДАЦИЈСКА ЛИСТА ПРИПАДНИКА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; margin-bottom: 5px;"> ☒ КАНДИДАТ - СТРАНКА </div> <p>КРАЈ ЛИСТЕ. КРАЈ ЛИСТЕ.</p>
☐ ЛИСТА НЕЗАВИСНИХ КАНДИДАТА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ	
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	
☐ КОАЛИЦИЈА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ	☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	
☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ 4 ☐ КАНДИДАТ 5 ☐ КАНДИДАТ 6 ☐ КАНДИДАТ 7 ☐ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 ☐ КАНДИДАТ 2 ☐ КАНДИДАТ 3 ☐ КАНДИДАТ	

Slika 20. Izgled pravilno popunjenog glasačkog listića za pripadnika nacionalne manjine

5. Tajnost glasanja

U glasačkoj kabini u isto vrijeme smije se nalaziti samo jedno lice, osim ako se radi o biračima koji su slijepi, nepismeni ili fizički nesposobni.

Ispunjavanje glasačkog listića je tajno, a glasanje lično.

Nakon popunjavanja glasačkih listića birač ih presavijene ubacuje u glasačku kutiju da bi se zaštitila tajnost glasanja.

Predsjednik i članovi biračkog odbora dužni su osigurati tajnost glasanja i onemogućiti da neko lice glasa umjesto drugog lica pod njegovim imenom ili da ponovno glasa.

6. Pomoć drugog lica kod glasanja

Fizički nesposobni birači su i oni birači koji dođu do biračkog mjesta, ali im je zbog fizičkih prepreka i neprilagodbe prostora njihovoj invalidnosti, onemogućen ulazak na biračko mjesto.

Drugo lice koje taj birač izabere donosi važeći identifikacioni dokument fizički nesposobnog birača na biračko mjesto i izjavljuje da birač ne može ući. Član biračkog odbora, nakon provjere da li se ime tog birača nalazi na izvodu iz Centralnog biračkog spiska i nakon što obavijesti predsjednika biračkog odbora, odlazi prema fizički nesposobnom biraču. Fizički nesposobni birač popunjava glasačke listiće koje stavlja u predviđenu kovertu. Lice koje je fizički nesposobni birač izabrao, nikako član biračkog odbora, odnosi kovertu s glasačkim listićima do kutije i stavlja glasačke listiće u nju. Član biračkog odbora u dio predviđen za potpis pored imena fizički nesposobnog birača, upisuje broj identifikacionog dokumenta tog birača, a lice koje pomaže fizički nesposobnom biraču upisuje svoje ime štampanim slovima pored imena fizički nesposobnog birača u izvod iz Centralnog biračkog spiska i potpisuje se.²⁵

7. Ubacivanje glasačkih listića u glasačku kutiju

Nakon popunjavanja glasačkih listića birač ih presavijene ubacuje u kutiju jedan po jedan.

²⁵ Član 21. Pravilnika o provođenju izbora ("Službeni glasnik BiH", broj 25/20, 38/20 i 63/20).

Član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije osigurava da nijedan birač ne napusti biračko mjesto dok u glasačku kutiju ne ubaci glasačke listiće, te osigurava da se samo glasački listići presavijeni jedan po jedan ubacuju u kutiju da bi se zaštitila tajnost glasa.

Akreditirani posmatrač tokom glasanja trebao bi obratiti posebnu pažnju na sljedeće aktivnosti biračkog odbora:

- da li se pravilno vrši identifikacija birača i njihovo evidentiranje u CBS-u
- da li se poštuje tajnost glasanja, tj. da li se u glasačkoj kabini nalazi samo jedno lice
- da li se poštuje zabrana glasanja jednog lica umjesto drugog pod njegovim imenom, odnosno zabrana višestrukog glasanja
- da li birački odbor vodi računa da nijedno lice ne ometa birača koji ispunjava glasačke listiće, traži od njega informacije o tome za koga želi glasati, za koga glasa ili za koga je glasao, sprečava ili pokušava spriječiti nekoga u ostvarivanju njegovog biračkog prava
- da li je bilo prekida u glasanju i ako jest, da li je o tome obaviještena općinska/gradska izborna komisija, na način kako je to propisano
- da li su od predsjednika biračkog odbora izuzimani glasački listići za potrebe posebnog mobilnog tima za glasanje u uvjetima COVID-19 i da li je ta situacija propisno evidentirana
- da li predsjednik i članovi biračkog odbora obavljaju svoje dužnosti na način kako je to propisano

3.5 Zatvaranje biračkog mjesta

Biračko mjesto se zatvara u 19,00 sati, ukoliko nije bilo kašnjenja prilikom otvaranja ili prekida u radu biračkog mjesta.

Predsjednik biračkog odbora objavljuje 15 minuta prije zatvaranja biračkog mjesta svim prisutnim, unutar i ispred biračkog mjesta, vrijeme zatvaranja biračkog mjesta.

Nadalje, predsjednik biračkog odbora određuje jednog člana biračkog odbora da u vrijeme zatvaranja biračkog mjesta stane na kraj reda kako bi se osiguralo da se nijedno lice ne priključi nakon zatvaranja biračkog mjesta. Član biračkog odbora zatvara vrata odmah nakon što posljednji birač iz reda glasa.

Nakon zatvaranja biračkog mjesta, a prije početka procesa brojanja glasačkih listića, predsjednik biračkog odbora je dužan osigurati da se biračko mjesto prozračí, kao i da se održi fizička distanca od najmanje 1,5 m između članova biračkog odbora i između posmatrača.²⁶

Nakon toga predsjednik upisuje u Zapisnik o radu biračkog odbora na dan održavanja izbora – Obrazac ZARBO II. vrijeme zatvaranja biračkog mjesta i zatvara otvor glasačke kutije samoljepljivom trakom i potpisuje je.

Prilikom zatvaranja biračkog mjesta posmatrač bi trebao obratiti pažnju na sljedeće aktivnosti biračkog odbora:

---

²⁶ Član 8. stav 1. Instrukcije.

- ❑ da li je biračima koji su u redu za glasanje u trenutku zatvaranja biračkog mjesta odobreno da glasaju
- ❑ da li je predsjednik biračkog odbora prilikom zatvaranja biračkog mjesta evidentirao prisutne akreditirane posmatrače na način kako je to propisano
- ❑ da li je predsjednik biračkog odbora nakon zatvaranja biračkog mjesta evidentirao sve podatke u Obrascu za brojno stanje isključivo crvenom hemijskom olovkom

VAŽNO!!!

Posmatrač treba biti prisutan na biračkom mjestu sve do završetka prebrojavanja glasova, popunjavanja i potpisivanja zapisnika i obrazaca za rezultate.

Akreditirani posmatrači koji prate poseban mobilni tim trebaju obratiti pažnju da poseban mobilni tim tokom svoga rada ne ulazi u kuću ili stan birača, osim u ustanove, ukoliko odlukom nadležnog organa ulaz u tu ustanovu nije zabranjen.²⁷

3.6 Procedura brojanja na biračkom mjestu

Predsjednik biračkog odbora je dužan osigurati da se cjelokupan proces brojanja glasova i utvrđivanja rezultata glasanja, kao i potpisivanje zapisnika i svih obrazaca, te pakiranja izbornog materijala vrši u skladu s propisanim mjerama zaštite života i zdravlja svih učesnika.

Radna površina predviđena za brojanje glasačkih listića će se prije početka procesa brojanja očistiti i dezinficirati sredstvom za dezinfekciju radnih površina. Član biračkog odbora koji broji glasačke listiće dužan je svaki glasački listić podići i pokazati ga posmatračima poštujući propisane mjere zaštite

²⁷ Član 24e stav (5) Pravilnika o dopunama i izmjeni Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini.

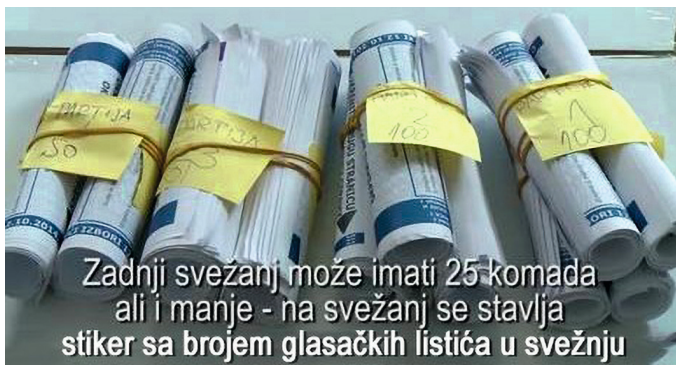
života i zdravlja svih učesnika u ovom procesu.²⁸

Nakon zatvaranja biračkog mjesta posmatrač treba obratiti pažnju na sljedeće aktivnosti biračkog odbora:

- da li je utvrđen broj neiskorištenih glasačkih listića i upakiran u providnu veću zaštitnu vreću
- da li je utvrđen broj glasača koji su glasali na tom biračkom mjestu, ručno brojeći broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska i da li su navedeni podaci evidentirani u Obrascu za brojno stanje
- da li je formirana velika radna površina koja je prethodno očišćena i dezinficirana za brojanje glasačkih listića iz glasačke kutije
- da li je sadržaj glasačke kutije kompletno istresen na radnu površinu i da li je pokazano da je glasačka kutija prazna
- da li su razvrstani glasački listići po nivoima
- da li se svaki glasački listić koji se broji, pokazuje posmatračima poštujući propisane mjere zaštite života i zdravlja učesnika u izbornom procesu
- da li su glasački listići s nivoima koji se ne broje stavljeni u vreću i zadržani na radnoj površini
- da li se glasački listići broje u timovima po dvoje (dvostrukim brojanjem) po 25 snopova i da li je tačno utvrđen broj glasova koje su osvojili politički subjekti
- da li su uklonjene sve plave hemijske olovke koje su korištene za glasanje

²⁸ Član 8. stav 2. Instrukcije.

Za izborni nivo općinskog/gradskog vijeća/skupštine općine/grada, nakon utvrđenih rezultata po političkim subjektima vrši se prebrojavanje glasova koji su pojedinačno osvojili kandidati unutar liste, te bi posmatrač trebao obratiti pažnju na sljedeće:

- ❑ da li se brojanje u timovima vrši od po četiri člana, od čega jedan član tima čita, drugi član tima kontrolira čitanje, a dva člana tog tima bilježe podatke u pomoćni obrazac za glasove po kandidatima
- ❑ da li je predsjednik biračkog odbora nakon završenog ciklusa prebrojavanja rezultate brojanja upisao isključivo crvenom hemijskom olovkom u obrasce
- ❑ da li je birački odbor nakon završenog ciklusa prebrojavanja upakirao materijal prema shemi pakiranja u vreće i stavio pečat, a rezultate brojanja upisao u obrasce
- ❑ Da li je obrasce (žuta kopija) s rezultatima brojanja izložio na biračkom mjestu

Prilikom prebrojavanja glasačkih listića crvena hemijska olovka može biti samo kod članova tima koji bilježe podatke u pomoćni obrazac i predsjednika za evidentiranje podataka u obrasce.

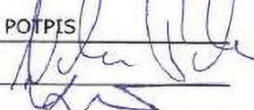

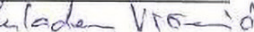
Svako biračko mjesto posjeduje obrasce u koje izborni posmatrači mogu prepisati rezultate sa žutih kopija.

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (REDOVNO BIRAČKO MJESTO)

Serijski broj plastičnog pečata													
PEČAT 1							PEČAT 2						
BA	1	7	3	6	3	3	BA	1	6	5	4	2	1

DIO I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA	
1. Broj birača na izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (ručno brojati)	=
2. Broj primljenih glasačkih listića	=
DIO II: TOKOM GLASANJA/TIJEKOM GLASOVANJA	
3. Broj naknadno primljenih glasačkih listića	=
4. Sveukupan broj primljenih gl. listića (red 2 + red 3)	=
DIO III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA	
5. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (ručno brojati)	=
6. Broj upropaštenih glasačkih listića (paket 2)	=
7. Broj IZDANIH glasačkih listića (red 5 + red 6)	=
8. Broj NEISKORIŠTENIH glasačkih listića (ručno brojati)	=
9. UKUPAN BROJ ZADUŽENIH GL. LISTIĆA (red 7 + red 8)	=
10. TEST TAČNOSTI/TOČNOSTI: red 9 = red 4; ako nisu isti, upisati razliku	=

Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
PREDSJEDNIK	VELJKO PETROVIĆ	
ČLAN 1	MUSTAFA LAKOVIĆ	
ČLAN 2	MLADEN VIŠEVIĆ	

Slika 21. Primjer pravilno popunjenog Obrasca za brojno stanje (OBS)

ZIV I ŠIFRA OPĆINE/IZBORNE JEDINICE: TRAVNIK	BROJ BIRAČKOG MJESTA: 0914006	BS
---	----------------------------------	----

Serijski broj plastičnog pečata

PEČAT 3

BA 1 3 4 2 1 0

PEČAT 4

BA 1 1 3 5 7 9

ČELNIK OPĆINE	OPĆINSKO VIJEĆE			
0 5 7 0	0	5	7	0
0 6 0 0	0	6	0	0

ČELNIK OPĆINE	OPĆINSKO VIJEĆE			
0 0 0 0	0	0	0	0
0 6 0 0	0	6	0	0

ČELNIK OPĆINE	OPĆINSKO VIJEĆE			
0 4 6 0	0	4	6	0
0 0 0 0	0	0	0	3
0 4 6 0	0	4	6	3
0 1 4 0	0	1	3	7
0 6 0 0	0	6	0	0
0 0 0 0	0	0	0	0

Serijski broj plastičnog pečata

PEČAT 5

BA 1 3 1 5 1 7

	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
ČLAN 3	MERIHA MUSTAFIĆ	<i>Meriha Mustafić</i>
ČLAN 4	KATARINA TOMIĆ	<i>Katarina Tomić</i>

NAZIV I DATUM ODRŽAVANJA IZBORA

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS) / ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ВЕЋИНСКИ ГЛАС) ZR / ЗР	
NAZIV OPĆINE НАЗИВ ОПШТИНЕ	ŠIFRA OPĆINE ШИФРА ОПШТИНЕ
091 TRAVNIK	091
	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА
	091A006

UKUPAN BROJ POPISA NA IZVODU IZ CENTRALNOG BIRAČKOG SPISKA / SVEŠTAJNIG BIRAČKOG POPISA (red / redak 5 iz Obraska za većinsko glasanje) УКУПАН БРОЈ ПОПИСА НА ИЗВОДУ ИЗ ЦЕНТРАЛНОГ БИРАЧКОГ СПИСКА (ред 5 из Образац за већинско гласање)	KANDIDAT Кандидат	Politička stranka, koalicija ili nezavisni / neovisni kandidat Политичка странка, коалиција или независни кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова	
1 460	KANDIDAT A	PARTIJA A	0	4
	KANDIDAT B	PARTIJA B	0	0
	KANDIDAT C	STRANKA C	0	6
	KANDIDAT D	KOALICIJA D	0	2
	KANDIDAT E	NEZAVISNI KANDIDAT	0	1
2 460	KANDIDAT F	PARTIJA F	0	3
	KANDIDAT G	PARTIJA G	0	5
	KANDIDAT H	STRANKA H	0	2
	KANDIDAT I	KOALICIJA I	0	3
	KANDIDAT J	NEOVISNI KANDIDAT	0	3
	KANDIDAT K	STRANKA K	0	7
	KANDIDAT L	STRANKA L	0	1
3 0				
A) Nevažeći neoznačeni glasački listići A) Неважећи неозначени гласачки листићи				
B) Nevažeći ostali glasački listići B) Неважећи остали гласачки листићи				
C) Ukupan broj nevažećih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B) C) Укупан број неважећих гласачких листића (red A + red B)				

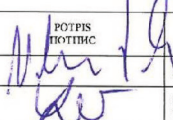
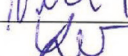
NAZIV I DATUM O

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA) /

NAZIV OPĆINE НАЗИВ ОПШТИНЕ	051 TRAVNIK
<p>1) Ukupan broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrasca za brojno stanje) Укупан број потписа на изводу из Централног бирачког списка (ред 5 из Обрасца за бројно стање)</p>	
<p>2) Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji Број гласачких листића у гласачкој кутији</p>	
<p>3) Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku Тест тачности ред 1 = ред 2; ако нису исти уписати разлику</p>	
<p>A) Nevažeci neoznačeni glasački listići А) Неважећи неозначени гласачки листићи</p>	
<p>B) Nevažeci ostali glasački listići Б) Неважећи остали гласачки листићи</p>	
<p>C) Ukupan broj nevažecih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B) Ц) Укупан број неважећих гласачких листића (ред А + ред Б)</p>	
<p>D1) Ukupan broj важећих glasova (politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata ili nezavisni / neovisni kandidati) Д1) Укупан број важећих гласова (политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидати)</p>	
<p>D2) Ukupan broj важећих glasova (nacionalna manjina) Д2) Укупан број важећих гласова (национална мањина)</p>	
<p>D) Ukupan broj важећих glasova (red / redak D1 + red / redak D2) Д) Укупан број важећих гласова (ред Д1 + ред Д2)</p>	
<p>E) Ukupan broj свих glasačkih listića (red / redak C + red / redak D) Е) Укупан број свих гласачких листића (ред Ц + ред Д)</p>	
<p>F) Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku Ф) Тест тачности: ред Е = ред 2; ако нису исти уписати разлику</p>	

Potpisnici se izjavljuju da svi brojevi tačno i tačno odražavaju aktuelni broj glasova / brojeva na ovom biračkom mjestu.

Потписници се изјављују да сви бројеви тачно и тачно одражавају актуелни број гласова на овом бирачком мјесту.

	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС	
PREDSJEDNIK ПРЕДСЈЕДНИК	VELJKO PETRONIĆ		ČLAN 2 ЧЛАН 2
ČLAN 1 ЧЛАН 1	MUSTAFA LAKOVIĆ		ČLAN 3 ЧЛАН 3

Slika 23. Primjer pravilno popunjenog Obrasca za zbirne rezultate (ZR) -

DRŽAVANJA IZBORA

ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ОТВОРЕНА ЛИСТА)	ZR / ЗР
---	---------

	ŠIFRA OPĆINE ШИФРА ОПШТИНЕ	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА
	091	091A 006

	ZBIR / ZBROJ GLASOVA ЗБИР ГЛАСОВА	
	460	1
	460	2
	0	3
	5	A A
	5	B B
	10	C C
ni kandidat) идат)	400	D1 D1
	50	D2 D2
	450	D A
	460	E E
	0	F Ф

Serijski broj plastičnog pečata za zaštitnu vreću sa neiskorištenim glasačkim listićima (PROVIDNA VEŠA) Серијски број пластичног печата за заштитну врећу са неискоришћеним гласачким листићима (ПРОВИДНА ВЕША)						
BA	1	3	5	7	9	1
Serijski broj plastičnog pečata za zaštitnu vreću sa glasačkim listićima – otvorena lista (BOJA VREĆE U ZAVISNOSTI OD NIVOA) Серијски број пластичног печата за заштитну врећу са гласачким листићима – отворена листа (БОЈА ВРЕЋЕ У ЗАВИСНОСТИ ОД НИВОА)						
BA	1	2	4	6	8	2
Serijski broj plastičnog pečata za zaštitnu vreću sa dokumentacijom za Centralnu izborsku komisiju BiH (PROVIDNA MAŠKA) Серијски број пластичног печата за заштитну врећу са документацијом за Централну изборну комисију БиХ (ПРОВИДНА МАШКА)						
BA	1	1	2	2	3	3

ИМЕ I ПРЕЗИМЕ (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ПЕЧАТАНИМ СЛОВИМА)	ПОТПИС		ИМЕ I ПРЕЗИМЕ (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ПЕЧАТАНИМ СЛОВИМА)	ПОТПИС
MLADEN VEŠEVIĆ	<i>Mladen V</i>	ČLAN 4 ЧЛАН 4	KATARINA TOČIĆ	<i>Kat</i>
NEŽIHA MUSTAFIĆ	<i>Nežih</i>	ČLAN 5 ЧЛАН 5		

otvorena lista, statistika

NAZIV I DATUM ODRŽ.

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA) / OBP

NAZIV OPĆINE НАЗИВ ОПШТИНЕ	091 TRAVNIK
-------------------------------	-------------

RB. РБ.	Politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata ili nezavisni / neovisni kandidat Политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова				RB. РБ.
1	ПАРТИЈА БОРДО	0	0	0	0	1
2	STRANKA ZELENA	0	0	4	0	2
3	ПАРТИЈА ЉУБИЧАСТА	0	0	8	0	3
4	КОАЛИЦИЈА ЦРНА	0	0	5	3	4
5	KANDIDAT PLAVI – NEZAVISNI KANDIDAT	0	0	0	0	5
6	STRANKA ŽUTA	0	0	2	7	6
7	STRANKA SMEĐA	0	0	5	6	7
8	STRANKA SIVA	0	0	2	4	8
9	STRANKA BIJELA	0	0	2	0	9
10	STRANKA CRVENA	0	0	3	0	10
11	STRANKA NARANDŽASTA	0	0	2	7	11
12	ПАРТИЈА РОЗА	0	0	4	3	12
13						13
14						14
15						15
16						16
17						17

Потписујући се изјављујете да сви бројеви тачно
одржавајући објективност бирања / бирању на свом
бироаком мјесту.

Потписујући се изјављујете да сви бројеви тачно
одржавајући објективност бирања на свом бироаком
мјесту.

	ИМЕ I ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИМ СЛОВИМА) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	ПОТПИС ПОТПИС	ЧЛАН 2 ЧЛАН 2	ИМЕ I ПРЕЗИМЕ ИМЕ И ПРЕЗИМЕ
PREDSJEDNIK ПРЕДСЈЕДНИК	KELIKO PETROVIC		ЧЛАН 3 ЧЛАН 3	MEH...
ЧЛАН 1 ЧЛАН 1	MUSTAFA LAKOVIC		ЧЛАН 3 ЧЛАН 3	MEH...

Slika 24. Primjer pravilno popunjenog Obrasca za zbirne rezultate (ZR) -

NAZIV I DATUM OD

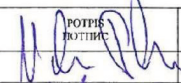
OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA) / ОБРАЗ

NAZIV OPĆINE НАЗИВ ОПШТИНЕ	091 TRAVNIK
-------------------------------	-------------

RB. РБ.	Kandidat - Predlagач Кандидат - Предлагач	Broj važećih glasova Број важџић гласова			
1	KANDIDAT A – PARTIJA BORDO	0	0	3	8
2	KANDIDAT B – STRANKA BIJELA	0	0	1	2
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

Разматрајући се издвојеним да ови бројеви тачно / тачно одражавају активноста бирача / бирача на овим бирачким мјестима.

Потписујући се издвојеним да ови бројеви тачно одражавају активноста бирача на овим бирачким мјестима.

	ИМЕ I ПРЕЗИМЕ (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ПІТАМПАНИМ СЛОВИМА)	ПОПИС ПОПИС	
PREDSEDNIK ПРЕДСЕДНИК	VELJKO PETROVIĆ		ČLAN 2 ЧЛАН 2
ČLAN 1 ЧЛАН 1	MUSTAFA LAKOVIĆ		ČLAN 3 ЧЛАН 3

Slika 25. Primjer pravilno popunjenog obrasca za zbirne rezultate – nacionalna

IZJAVLJENJE O IZBORNOJ LISTI ZA ZBIRNE REZULTATE ZP (OTVORENA LISTA)

IZJAVLJENJE O IZBORNOJ LISTI ZA ZBIRNE REZULTATE ZP (OTVORENA LISTA)		ZR / ZP
	ŠIFRA OPĆINE ШИФРА ОПШТИНЕ	ŠIFRA VIRACKOГ MJESTA ШИФРА БИРАЧКОГ MJESTA
	091	091A006

RB. РБ.	Kandidat - Predlaгaч Кандидат - Предлагач	Broj važećih glasova Број важећих гласова			
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
UKUPNO (= red / redak D2) УКУПНО (= ред Д2)		0	0	5	0

IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ПЕЧАТАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС		IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ПЕЧАТАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС
MAJEN VEŠVIĆ	<i>[Signature]</i>	ČLAN 4 ЧЛАН 4	KATARINA TOMIĆ	<i>[Signature]</i>
KEČIĆA MUSTAFIĆ	<i>[Signature]</i>	ČLAN 5 ЧЛАН 5		

manjina

NAZIV I DATUM OD:

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA) / ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ / ЗБРОЈНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ОТВОРЕНА ЛИСТА) / ОБРАЗЕЦ ЗА ЗБИРНІЕ / ЗБРОЙНІЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ОТВОРЕНА ЛІСТА)

NAZIV OPĆINE НАЗИВ ОПШТИНЕ	091 TRAVNIK
-------------------------------	-------------

Glasovi za / Гласови за:			0	0	0	0
ПАРТИЈА БОРДО						
RB. PE.	Kandidat Кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова				
1	KANDIDAT A	0	0	0	0	0
2	KANDIDAT B	0	0	0	0	0
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						

Glasovi za / Гласови за:			0	0	4	0
STRANKA ZELENA						
RB. PE.	Kandidat Кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова				
1	KANDIDAT A	0	0	2	3	
2	KANDIDAT B	0	0	1	8	
3	KANDIDAT C	0	0	1	5	
4	KANDIDAT D	0	0	0	7	
5	KANDIDAT E	0	0	1	3	
6	KANDIDAT F	0	0	1	0	
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						

Роздружити се узједнујени да сви бројеви тачно ' тачно одошавши одговори бројевима ' бројевима на сваки бирачки листић.

Потписујући се потписујући до два броја и именовано одговарајући потписујући бројевима на сваки бирачки листић.

	ИМЕ I ПРЕЗИМЕ (ПИСКИМ СЛОВИМА) ИМЯ И ПРЕЗИМЕ (ПИСКИМИ СЛОВИМИ)	ПОТПИС ПОТПИС		
PREDSJEDNIK ПРЕДСЈЕДНИК	VELJKO PETROVIC		ČLAN 2 ЧЛАН 2	1
ČLAN 1 ЧЛАН 1	MUSTAFA LAKOVIĆ		ČLAN 3 ЧЛАН 3	3

Slika 26. Primjer pravilno popunjenog Obrasca za zbirne rezultate (ZR) -

RŽAVANJA IZBORA

LIC ZA ZBIRNE REZULTATE ZP (OTVORENA LISTA)		ZR / ZP
ŠIFRA OPĆINE ШИФРА ОПШТИНЕ		ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА
091		091A006

Glasovi za / Glasova za: 0080

PARTIJA LJUBIČASTA

BR. PE.	Kandidat Кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова
1	KANDIDAT A	0042
2	KANDIDAT B	0051
3	KANDIDAT C	0016
4	KANDIDAT D	0020
5	KANDIDAT E	0013
6	KANDIDAT F	0011
7	KANDIDAT G	0011
8	KANDIDAT H	0006
9	KANDIDAT I	0044
10	KANDIDAT J	0013
11	KANDIDAT K	0020
12	KANDIDAT M	0024
13	KANDIDAT N	0016
14	KANDIDAT O	0026
15		
16		
17		
18		
19		

Glasovi za / Glasova za: 0053

KOALICIJA CRNA

BR. PE.	Kandidat Кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова
1	KANDIDAT A	0021
2	KANDIDAT B	0040
3	KANDIDAT C	0032
4	KANDIDAT D	0018
5	KANDIDAT E	0019
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		

IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС
KAREN VIŠEVIĆ	<i>[Signature]</i>	KATARINA TOMIĆ	<i>[Signature]</i>
ERKA MOSTARIĆ	<i>[Signature]</i>		

otvorena lista. Rezultati glasanja po kandidatima u okviru otvorene liste političkog subjekta

Помоћни образац за бројање

1

Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		УКУПНО	
Број кандидата	Збир	Број кандидата	Збир	Број кандидата	Збир	Број кандидата	Збир	Број кандидата	Збир
1	ПНП I	1	ПНП I	1	ПНП I	1		1	21
2	ПНП ПНП ПНП	2	ПНП ПНП III	2		2		2	33
3	ПНП ПНП	3	ПНП I	3		3		3	17
4	III	4	III	4		4		4	6
5		5	I	5		5		5	1
6		6	0	6		6		6	0
7	ПНП ПНП ПНП II	7	ПНП ПНП III	7		7		7	35
8	ПНП	8	ПНП III	8		8		8	14
9	ПНП II	9	ПНП III	9		9		9	17
10		10		10		10		10	
11		11		11		11		11	
12		12		12		12		12	
13		13		13		13		13	
14		14		14		14		14	
15		15		15		15		15	
16		16		16		16		16	
17		17		17		17		17	
18		18		18		18		18	

19				19				19				19
20				20				20				20
21				21				21				21
22				22				22				22
23				23				23				23
24				24				24				24
25				25				25				25
26				26				26				26
27				27				27				27
28				28				28				28
29				29				29				29
30				30				30				30
31				31				31				31
32				32				32				32
33				33				33				33
34				34				34				34
35				35				35				35
36				36				36				36
37				37				37				37
38				38				38				38
39				39				39				39

↑
ПРЕСАВИТИ ОВДЈЕ

Slika 27. Pomoćni obrazac za brojanje – brojanje glasova za kandidate

3.7 Primjedbe posmatrača

Prilikom posmatranja izbornog procesa posmatrač treba biti svjestan atmosfere izvan i unutar biračkog mjesta. Ako primijeti probleme ili kršenje izborne procedure, posmatrač se obraća predsjedniku biračkog odbora. Način na koji se obraća predsjedniku biračkog odbora mora biti takav da se ne može tumačiti kao davanje uputstava, naređenja ili kao miješanje u izborni postupak.

Svaki posmatrač bi trebao razlikovati nevažne greške u primjeni pravila i propisa od onih kršenja koja mogu grubo povrijediti izbornu proceduru i utjecati na izborne rezultate.

Ako predsjednik biračkog odbora ne otkloni uočeni nedostatak ili kršenja izborne procedure, posmatrač unosi svoja zapažanja u Zapisnik o radu biračkog odbora, Obrazac za izvještavanje²⁹ i potpisuje se.

Zapisnik o radu biračkog odbora je sačinjen tako da svaka stranica ima svoju kopiju na kojoj se preslikavaju podaci upisani na stranici.³⁰

U Zapisnik o radu biračkog odbora se upisuju primjedbe i mišljenja člana biračkog odbora, birača ili akreditiranog posmatrača.

U slučaju da je ovim licima to onemogućeno, svoje primjedbe ili mišljenja mogu dostaviti direktno izornoj komisiji.

Posmatrač ima pravo od općinske/gradske izborne komisije tražiti kopiju/prijepis Zapisnika o radu s biračkog mjesta čiji je rad posmatrao.

Akreditirani posmatrač ili politički subjekt može, na osnovu primjedbi navedenih u Obrascu, podnijeti prigovor organu nadležnom za provođenje izbora.

Posmatrač treba odmah obavijestiti općinsku/gradsku izbornu komisiju u sljedećim situacijama:

- ❑ ako njemu ili drugim posmatračima nije dozvoljen ulazak na biračko mjesto ili je udaljen sa biračkog mjesta
- ❑ ako se stvara kaos na biračkom mjestu
- ❑ ako se onemogućava upisivanja primjedbi u Zapisnik o radu biračkog odbora (ZARBO).

Posmatrač ne treba svoje impresije u vezi s rezultatima izbora iskazivati sve dok je u ulozi posmatrača.

²⁹ MIŠLJENJA ILI PRIMJEDBE – Obrazac – dio je u koji se upisuju mišljenje ili primjedba članova biračkog odbora, birača ili akreditiranih posmatrača. Član biračkog odbora, birač ili akreditirani posmatrač može unijeti svoje mišljenje ili primjedbe na proces glasanja, koje potpisuje lično (mišljenje ili primjedba koja nije potpisana lično neće biti razmatrana). Posmatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkih odbora u pisanoj formi, koje se prilažu uz Zapisnik (ovaj slučaj predsjednik je dužan posebno evidentirati u Zapisniku).

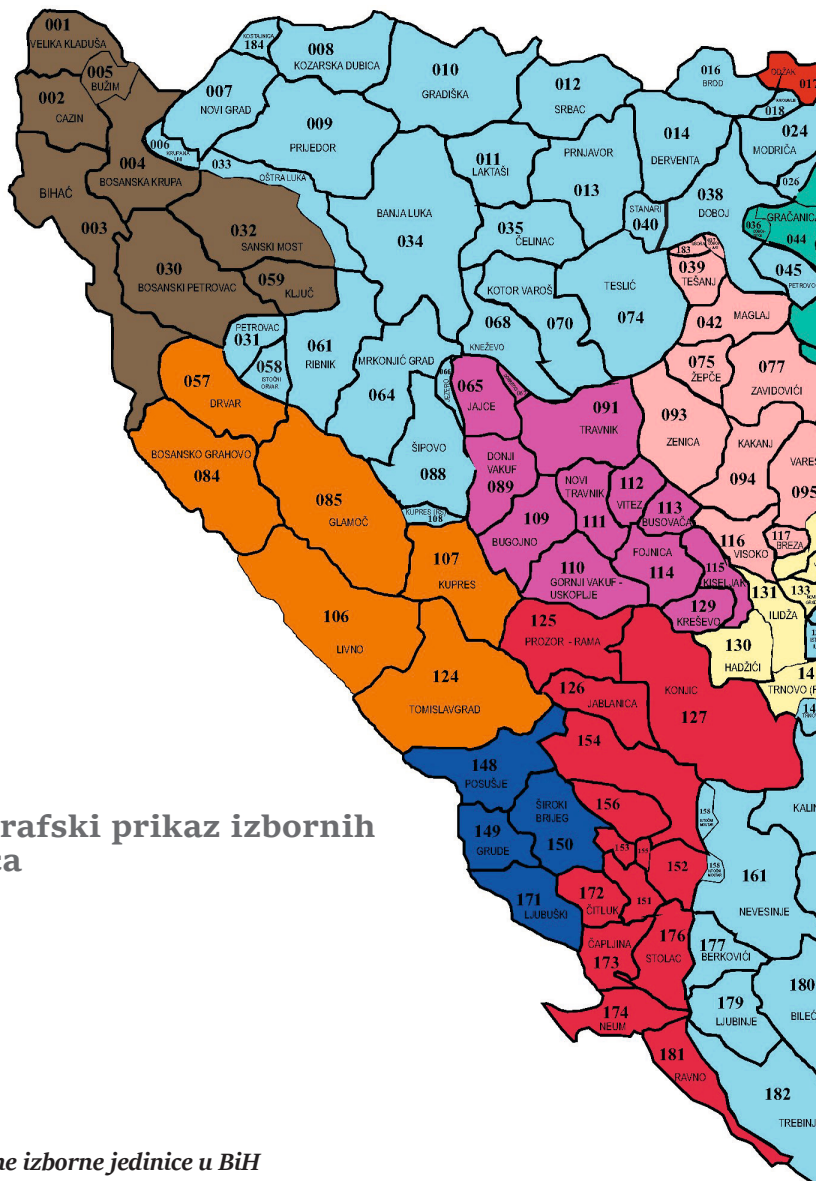
³⁰ Član 11. stav 1. Pravilnika o provođenju izbora.

DIO IV.

.....
PRILOZI

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

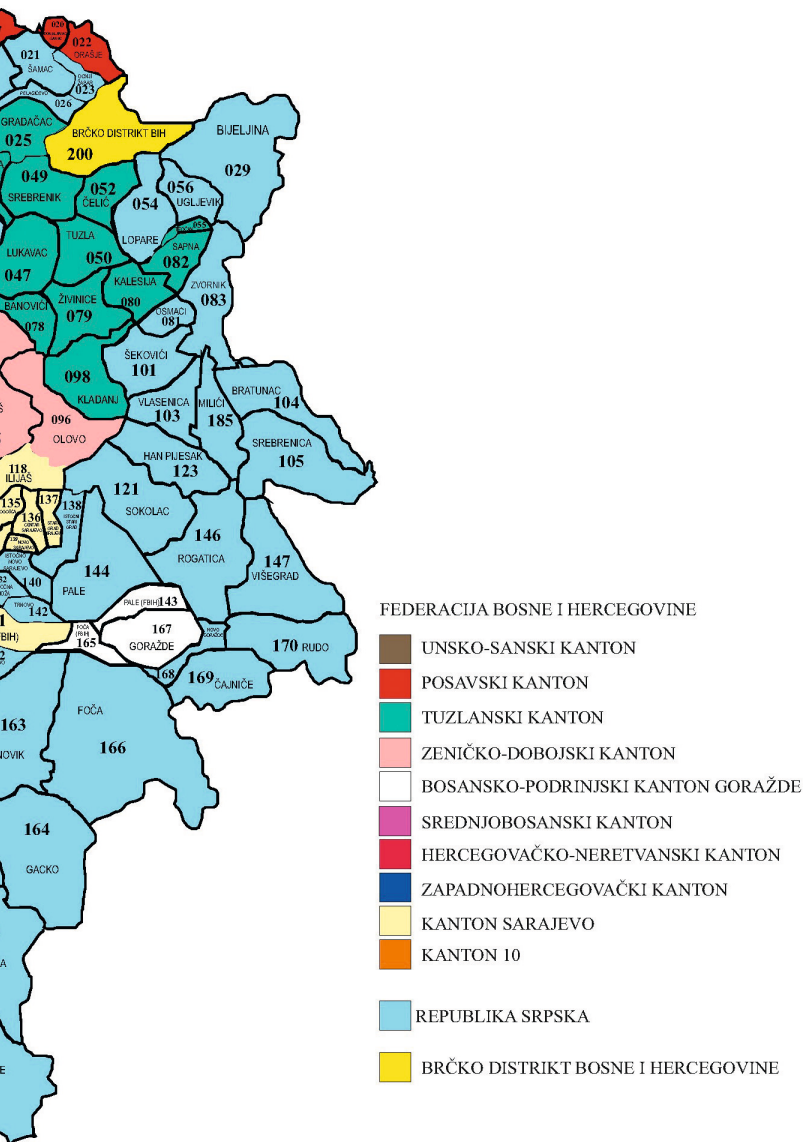

4.1 Kartografski prikaz izbornih jedinica

Slika 28. Osnovne izborne jedinice u BiH

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

4.2 Broj upisanih birača u Centralni birački spisak po izbornim jedinicama i kontakti izbornih komisija

Broj birača upisanih u Centralni birački spisak za Lokalne izbore 2020. godine, sa stanjem na dan 06. 05. 2020. u 24.00 sata (raspisivanje izbora) po osnovnim izbornim jedinicama je sljedeći:

ŠIFRA	NAZIV IZBORNE KOMISIJE	BROJ BIRAČA	PUNA ADRESA IZBORNE KOMISIJE	TELEFON
001	VELIKA KLADUŠA	43771	Hamdije Pozderca br. 3 77230 Velika Kladuša	037/770-030
002	CAZIN	54555	Trg prvog predsjednika Predsjedništva RBiH Alije Izetbegovića br. 14 77220 Cazin	037/515-368
003	BIHAĆ	57711	Bosanska br.4 77101 Bihać	037/229-624
004	BOSANSKA KRUPA	26013	Trg Avde Ćuka bb 77240 Bosanska Krupa	037/961-478
005	BUŽIM	15217	505. Viteške BBR br. 26 77245 Bužim	037/419-516
006	KRUPA NA UNI	1719	Dr. Milana Jelića br. 3 79227 Donji Dubovik	052/750-001
007	NOVI GRAD	26679	Petra Kočića br. 2 Novi Grad 79220	052/751-095 052/753-505
008	KOZARSKA DUBICA	23370	Svetosavska br. 5 79240 Kozarska Dubica	052/416-014
009	PRIJEDOR	86459	Trg oslobođenja br. 1 79102 Prijedor	052/213-897
010	GRADIŠKA	55757	Vidovdanska 1A 78400 Gradiška	051/810-300
011	LAKTAŠI	32825	Karadordeva br. 56 78250 Laktaši	051/334-225
012	SRBAC	17688	Trg srpskih boraca br. 1 78420 Srbac	051/740-777 (lokal 105)
013	PRNJAVOR	39536	Karadordeva br. 2 78430 Prnjavor	051/640-550
014	DERVENTA	33773	Trg oslobođenja br. 3 74400 Derventa	053/315-112
016	BROD	18611	Svetog Save br. 17 74450 Brod	053/610-169 053/612-015

017	ODŽAK	17366	Trg br. 1 76290 Odžak	031/761-018 031/762-363 031/761-693
018	VUKOSAVLJE	4548	Musa Ćazim Ćatić br. 163 74470 Vukosavlje	053/707-704 053/707-702
020	DOMALJEVAC – ŠAMAC	4625	Posavskih branitelja 148 76233 Domaljevac	031/716-609
021	ŠAMAC	16417	Kralja Aleksandra I Karadorđevića br. 4 76230 Šamac	054/490-458
022	ORAŠJE	18112	Treća ulica br. 45 76270 Orašje	031/714-578
023	DONJI ŽABAR	1782	Donji Žabar 76273 Donji Žabar	054/875-100
024	MODRIČA	28015	Vidovdanska br. 1 74480 Modriča	053/810-785
025	GRADAČAC	36233	Husein kapetan Gradašćević bb 76250 Gradačac	035/369-759
026	PELAGIĆEVO	4777	Trg poginulih boraca otadžbinskog rata bb 76256 Pelagićevo	054/810-088
029	BIJELJINA	109165	Trg Kralja Petra I Karadorđevića br. 1 76300 Bijeljina	055/233-122 055/211-930
030	BOSANSKI PETROVAC	6581	Bosanska br. 110 77250 Bosanski Petrovac	037/883-583 037/883-570
031	PETROVAC	1117	Centar br. 12 79290 Drinić	050/465-004
032	SANSKI MOST	35381	Banjalučka br. 3 79260 Sanski Most	037/681-724
033	OŠTRA LUKA	4296	Oštra Luka br. 55 79263 Oštra Luka	052/337-800
034	BANJA LUKA	191622	Trg srpskih vladara br. 1 78000 Banja Luka	051/244-585
035	ČELINAC	15673	Prvog krajiškog proletarskog bataljona br. 50 78240 Čelinac	051/553-033
036	DOBOJ-ISTOK	9869	Općina Doboj Istok 74207 Klokočnica	035/720-776
037	DOBOJ-JUG	4329	1 Trg 21. mart br. Matuzići 74203 Doboj Jug	032/691-245
038	DOBOJ	63628	Hilandarska br. 1 74000 Doboj	053/227-560

039	TEŠANJ	40175	Trg Alije Izetbegovića br. 1 74260 Tešanj	032/650-022 (lokal 148)
040	STANARI	7673	Stanari bb 74208 Stanari	053/201-815
042	MAGLAJ	20232	Viteška br. 4 74250 Maglaj	032/465-839
044	GRAČANICA	41943	Mula Mustafe Bašeskije br. 1 75320 Gračanica	035/707-022
045	PETROVO	6606	Ozrenskih odreda br. 25 74317 Petrovo	053/262-290
047	LUKAVAC	42048	Trg slobode br. 1 75300 Lukavac	035/553-253
049	SREBRENİK	38862	Teritorijalne odbrane 92, bb 75350 Srebrenik	035/951-202
050	TUZLA	112469	ZAVNOBIH br. 11 75000 Tuzla	035/307-486
052	ČELIĆ	10055	Alije Izetbegovića br. 60-2 75246 Čelić	035/668-685
054	LOPARE	12678	Cara Dušana br. 143 75240 Lopare	055/650-193
055	TEOČAK	6732	Centar bb 75414 Teočak	035/756-073
056	UGLJEVIK	14274	Trg Draže Mihajlovića bb 763330 Ugljevik	055/773-744
057	DRVAR	6731	Titova br. 1 80260 Drvar	034/820-024
058	ISTOČNI DRVAR	181	Potoci 17 79291 Istočni Drvar	050/465-703
059	KLJUČ	16361	Branilaca bb 79280 Ključ	037/316-343
061	RIBNIK	6228	Rade Jovanića bb 79288 Ribnik	050/431-022
064	MRKONJIĆ-GRAD	18036	Trg Kralja Petra I Karadorđevića 70260 Mrkonjić-Grad	050/220-924
065	JAJCE	25596	Nikole Šopa bb 70101 Jajce	030/658-011
066	JEZERO	1116	21. novembra bb 70206 Jezero	050/291-001
067	DOBRETIĆI	2270	Dobretići bb 77210 Dobretići	030/641/202
068	KNEŽEVO	9278	Gavrila Principa bb 78230 Kneževo	051/591-181
070	KOTOR-VAROŠ	21981	Cara Dušana bb 78220 Kotor-Varoš	051/785-077

074	TESLIĆ	44043	Karadordeva 18 74270 Teslić	053/433-680
075	ŽEPČE	25228	Zagrebačka bb 72230 Žepče	032/888-248
077	ZAVIDOVIĆI	34374	Mehmed Paše Sokolovića 66 72220 Zavidovići	032/878-314
078	BANOVIĆI	20692	Alije Dostovića br. 1 75290 Banovići	035/743-444
079	ŽIVINICE	54389	Alije Izetbegovića br. 28 75270 Živinice	035/773-777
080	KALESIJA	33381	Patriotske lige br. 15 75260 Kalesija	035/367-710
081	OSMACI	3928	Osmaci br. 111 75406 Osmaci	056/337-314 056/337-603
082	SAPNA	10170	206. Viteške brigade bb 75411 Sapna	035/599-538
083	ZVORNIK	54309	Svetog Save 124 75400 Zvornik	056/232-266
084	BOSANSKO GRAHOVO	2918	Vojislava Ivetića br. 2 80270 Bosansko Grahovo	034/206-195 034/206-144
085	GLAMOČ	4193	Nikole Bojnovića bb 80230 Glamoč	034/206-158
088	ŠIPOVO	10767	Trg Patrijarha Srpskog Pavla br. 1 70270 Šipovo	050/360-132
089	DONJI VAKUF	12688	14. septembra br. 22 70220 Donji Vakuf	030/509-603
091	TRAVNIK	47843	Mehmed Paše Kukavice bb 7270 Travnik	030/511-626
093	ZENICA	101844	Trg BiH br. 6 72000 Zenica	032/447 758
094	KAKANJ	34219	Alije Izetbegovića br. S2 72240 Kakanj	032/553-900
095	VAREŠ	8601	Zvijezda br. 34 71330 Vareš	032/848-105 032/848-109
096	OLOVO	8705	Branilaca grada bb 71340 Olovo	032/829-540
098	KLADANJ	11519	Kladanjske brigade br. 2 75280 Kladanj	035/628-478
101	ŠEKOVIĆI	7346	Josipa Kovačevića bb 75450 Šekovići	056/653-691
103	VLASENICA	10193	9. Januara br. 14 75440 Vlasenica	056/490-074
104	BRATUNAC	18684	Svetog Save br. 260 75420 Bratunac	056/410-176

105	SREBRENICA	13686	Srebreničkog odreda bb 75430 Srebrenica	065/366-901 065/803-455 065/812-911
106	LIVNO	27048	Trg branitelja Livna br. 1 80101 Livno	034/206-138 034/206-139 034/206-181
107	KUPRES (FBiH)	3712	Vukovarska br. 2 80320 Kupres FBiH	063/370-480
108	KUPRES (RS)	354	Novo Selo bb 70270 Kupres	050/490-600
109	BUGOJNO	30029	307. Motorizovane brigade bb (zgrada Općine Bugojno) 70230 Bugojno	030/257-771
110	GORNJI VAKUF – USKOPLJE	17229	Vrbaska bb 70240 Gornji Vakuf - Uskoplje	030/494-091
111	NOVI TRAVNIK	20822	Kralja Tvrtka bb 72290 Novi Travnik	030/795-600
112	VITEZ	22897	Stjepana Radića br. 1 72250 Vitez	030/718-209
113	BUSOVAČA	14072	16 kolovoz/avgust bb 72260 Busovača	030/732-184
114	FOJNICA	10558	Bosanska bb 71270 Fojnica	030/547-703 030/547-748
115	KISELJAK	17637	Bana Josipa Jelačića br. 41 71250 Kiseljak	030/871-616
116	VISOKO	34074	Alije Izetbegovića br. 12/A 71300 Visoko	032/732-581 032/732-500 061 416 652
117	BREZA	11327	Bogumilska br. 1 71370 Breza	032/786-029
118	ILIJAS	21206	126. Ilijaške brigade br. 6 71380 Ilijaš	033/403-568
121	SOKOLAC	10674	Glasinačka br. 13 71350 Sokolac	057/448-712
123	HAN-PIJESAK	3232	Aleksandra Karadorđevića br. 3 71360 Han Pijesak	057/557-012
124	TOMISLAVGRAD	20186	Mijata Tomića bb 80240 Tomislavgrad	034/356 401
125	PROZOR-RAMA	11724	Kralja Tomislava bb 88440 Prozor Rama	036/771-858
126	JABLANICA	8980	Pere Bilića br. 25 88420 Jablanica	036/752-717

127	KONJIC	22172	Trg državnosti Alije Izetbegovića do br.1 88400 Konjic	036/731-498
129	KREŠEVO	4527	Fra Grge Martića br. 49 71260 Kreševo	030/806-148 030/806-602
130	HADŽIĆI	22560	Hadželi br. 114 71240 Hadžići	033/475-907 033/475-944
131	ILIDŽA	65517	Butmirska cesta br. 12 71210 Ilidža	033/763-465
132	ISTOČNA ILIDŽA	13513	Vojvode Radomira Putnika br. 2 71213 Istočna Ilidža	057/316-364
133	NOVI GRAD SARAJEVO	114996	Bulevar Meše Selimovića br. 97 71160 Sarajevo	033/291-284
135	VOGOŠĆA	27337	Jošanička br. 80 71320 Vogošća	033/586-403
136	CENTAR SARAJEVO	60247	Mis Irbina br. 1 71 000 Sarajevo	033/562-460
137	STARI GRAD SARAJEVO	36999	Zelenih beretki br. 4 71140 Sarajevo	033/282-391
138	ISTOČNI STARI GRAD SARAJEVO	1112	Hreša bb 71144 Istočni Stari Grad Sarajevo	057/265-114
139	NOVO SARAJEVO	68470	Zmaja od Bosne br. 55 71120 Sarajevo	033/492-238
140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	10716	Stefana Nemanje br. 2 71123 Istočno Novo Sarajevo	057/343-494 057/340-836
141	TRNOVO (FBiH)	2449	Trnovo bb 71223 Delijaš	033/586-712
142	TRNOVO	1259	Trnovskog bataljona br. 86 71220 Trnovo	057/610-237 057/610-442
143	PALE (FBiH)	606	Himze Sablje br. 33 73290 Prača	038/799-030
144	PALE	19926	Romanijska br.15 71420 Pale	057/200-740
146	ROGATICA	9330	Srpske sloge br. 81 73220 Rogatica	058/415-406 058/415-106
147	VIŠEGRAD	10879	Andrićgrad bb 73240 Višegrad	058/232-462
148	POSUŠJE	14332	Fra Grge Martića br. 30 8240 Posušje	039/685-701
149	GRUDE	13313	Republike Hrvatske br. 15B 88340 Grude	039/663-018

150	ŠIROKI BRIJEG	23446	Fra Didaka Buntića br. 11 88220 Široki Brijeg	039/706-370
158	ISTOČNI MOSTAR	154	Istočni Mostar Zijemlje bb 88280 Nevesinje	059/602-224
161	NEVESINJE	11565	Cara Dušana br. 44 88280 Nevesinje	059/602-796
163	KALINOVIK	1806	Karadordeva br. 19 71230 Kalinovik	057/623-131
164	GACKO	8205	Nemanjina br. 5 89240 Gacko	059/472-426
165	FOČA (FBIH)	1623	Omladinska bb 73250 Ustikolina	038/519-400
166	FOČA	17204	Kralja Petra I 73301 Foča	058/211-409
167	GORAŽDE	20953	Maršala Tita br.2 73000 Goražde	038/227-637
168	NOVO GORAŽDE	1732	Božidara Goraždanina br. 64 73110 Novo Goražde	058/430-095
169	ČAJNIČE	4160	Kralja Petra I Oslobođioca bb 73280 Čajniče	058/315-875
170	RUDO	7747	Đenerala Dragoljuba Draže Mihajlovića br. 41 73260 Rudo	058/711-178 058-711-164
171	LJUBUŠKI	22403	Trg dr. Franje Tuđmana 1 88320 Ljubuški	039/835-532
172	ČITLUK	13883	Trg žrtava Domovinskog rata br. 1 88260 Čitluk	036/640-545
173	ČAPLJINA	22062	Trg Kralja Tomislava bb 88300 Čapljina	036/805-052
174	NEUM	3768	Kralja Tomislava br. 1 88390 Neum	036/880-214
176	STOLAC	11226	Kralja Tomislava 88360 Stolac	036/819-042
177	BERKOVIĆI	1681	Viduša br. 1 (Zgrada SO) 88363 Berkovići	059 860 099
179	LJUBINJE	3231	Svetosavska br. 2 88380 Ljubinje	059/630-290 065/ 032-028
180	BILEĆA	10250	Kralja Aleksandra br. 28 89230 Bileća	059/371-589
181	RAVNO	1495	Trg Rudera Boškovića bb 88370 Ravno	036/891-471
182	TREBINJE	30745	Vuka Karadžića br. b-2 89101 Trebinje	059/260-441

183	USORA	5880	Općina Usora 74230 Usora	032/893-479
184	KOSTAJNICA	5056	Svetosavka br. 11 79224 Kostajnica	052/663-113 052/663-139
185	MILIĆI	8471	Jovana Dučića br. 2 75446 Milići	056/745-231
199	GRAD MOSTAR	100474	Stjepana Radića 76 e 88000 Mostar	036/325-112
200	BRČKO DISTRIKT BIH	86658	Dr. Abdulaha Bukvice br. 1 76120 Brčko	049/218-177

4.3 Kontakt-podaci ambasada i konzulata u BiH

NAZIV DKP-A U BOSNI I HERCEGOVINI	ADRESA	TELEFON	E-MAIL
REPUBLIKA ALBANIJA - GENERALNI POČASNI KONZULAT	Sime Milutinovića - Sarajlje 8, 71000 Sarajevo	+ 387 (0)61 266 947	zmuharrem@hotmail.com
AUSTRALIJA POČASNI KONZULAT U SARAJEVU	Balibegovića 15, 71 000 Sarajevo	+ (387 33) 206 167	australian.consulate.sa@gmail.com
REPUBLIKA AUSTRIJA	Džidžikovac 7, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 279 400; + (387 33) 279 419 (Visa Info)	sarajewo-ob@bmaa.gv.at
NARODNA REPUBLIKA BANGLADEŠ POČASNI GENERALNI KONZULAT	Husrefa Redžića 13, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 665 444	hsomun@hotmail.com
KRALJEVINA BELGIJA DIPLOMATSKI URED U BOSNI I HERCEGOVINI	Grbavička 4, 71 000 Sarajevo	+ (387 33) 208 362	sarajevo@diplobel.fed.be
REPUBLIKA BJELORUSIJA- POČASNI KOZULAT	Jovana Cvijića 16, 71420 Pale	+ (387) 65 521 715	info@belarus.ba
FEDERATIVNA REPUBLIKA BRAZIL	Grbavička 4, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 921 802 + (387 33) 921 803	brasemb.sarajevo@itamaraty.gov.br
REPUBLIKA BUGARSKA	Radnička 30, Sarajevo	+ (387 33) 206 848 + (387 33) 668 191	Embassy.Sarajevo@mfa.bg
CRNA GORA	Derviša Numića do broja 24, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 239 925 + (387 33) 239 927	bosniaandherzegovina@mfa.gov.me
ČEŠKA REPUBLIKA	Franjevačka 13, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 587 050	sarajevo@embassy.mzv.cz
KRALJEVINA DANSKA – POČASNI KONZULAT	Kasindolska 33, 71000 Sarajevo	+ 387 62 866 557	consulate.sarajevo@proma.ba
ARAPSKA REPUBLIKA EGIPAT	Nurudina Gackića 58, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 666 498 + (387 33) 666 499 + (387 33) 665 659	embassy.sarajevo@mfa.gov.eg

REPUBLIKA FINSKA – POČASNI KOZULAT	Abdića 9, 71000 Sarajevo	+ (387) 33 223 321	f.strik@strikconsulting.com
REPUBLIKA FRANCUSKA	Mehmed-beg Kapetanović Ljubušak 18, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 282 050	cad.sarajevo@diplomatie.gouv.fr
REPUBLIKA GRČKA	Obala Maka Dizdara 1, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 560 550	gremb.sjv@mfa.gr
REPUBLIKA GVINEJA – POČASNI KONZULAT	Sarajevska bb, 76250 Gradačac	+ 387 35 816 518	ipasaga@gmail.com
REPUBLIKA HRVATSKA	Maršala Tita 28, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 277 111	croemb.sarajevo@mvep.hr
REPUBLIKA HRVATSKA – GENERALNI KONZULAT U BANJOJ LUCI	Milana Kranovića 1, 78000 Banja Luka	Fax + (387 51) 258 667	gkrhbanja@mvep.hr
REPUBLIKA HRVATSKA – GENERALNI KONZULAT U MOSTARU	Zagrebačka 8, 88000 Mostar	+ (387 36) 316 630 + (387 36) 355 070	gkrhmo@mvep.hr
REPUBLIKA HRVATSKA – GENERALNI KONZULAT U TUZLI	Kazan mahala 1, 75 000 Tuzla	+ (387 35) 258 330 + (387 35) 258 360	gkrhtuzl@mvep.hr
REPUBLIKA HRVATSKA – KONZULAT U VITEZU	Franšizni centar BiH, Poslovni centar 96 broj 2, 72250 Vitez,	+ (387 30) 719 200	krh.vitez@mvep.hr
REPUBLIKA INDONEZIJA	Splitska 9, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 568 510	sarajevo.kbri@kemlu.go.id
ISLAMSKA REPUBLIKA IRAN	Obala Maka Dizdara 6, 7100 Sarajevo	+ (387 33) 650 210 + (387 33) 225 126	embassy@iran.ba
REPUBLIKA ITALIJA	Čekaluša 39, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 565 450 + (387 33) 203 961 + (387 33) 218 021 + (387 33) 218 022	ambsara@bih.net.ba
REPUBLIKA ITALIJA – POČASNI KONZULAT U MOSTARU	Kralja Tomislava 89, 88000 Mostar	-	-
JAPAN	Bistrik 9, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 277 500	japanbih@sx.mofa.go.jp
DRŽAVA KATAR	Dajanli Ibrahim- bega 23, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 565 810 + (387 33) 565 812 + (387 33) 565 813	sarajevo@mofa.gov.qa
KAZAHSTAN – POČASNI KONZULAT U SARAJEVU	Braće Mulić 65, 71000 Sarajevo	+ (387) 33 879 401	consulate@berkut.ba

DIO IV. - P R I L O Z I

NARODNA REPUBLIKA KINA	Braće Begića 17, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 215 102	cnembbh@gmail.com
REPUBLIKA KIPAR – POČASNI KONZULAT	Maršala Tita 28, 71000 Sarajevo	+ 387 65 566 843	nenad.baros@bblegal.ba
DEMOKRATSKA REPUBLIKA KONGO	Bulevar mira bb, Brčko Distrikt	+ (387 49) 232 800 + (387 33) 239 039	hcdrcong@teol.net
KOREJA – POČASNI KONZULAT	Binježevo bb, 71240 Hadžići	+ (387 33) 292 200 + (387 33) 292 250	svjetlan.stanic@stanic.com
DRŽAVA KUVAJT	Talirevića 1, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 569 020	info@kuwaitembassy.ba
DRŽAVA LIBIJA	Patriotske lige 45, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 200 621 + (387 33) 226 271	libyanembassy.sarajevo@gmail.com
MAĐARSKA	Splitska 2, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 205 302 + (387 33) 208 353	mission.sji@mfa.gov.hu
MAĐARSKA – POČASNI KONZULAT U BANJOJ LUCI	Ada 19a, 78000 Banja Luka	+ (387 51) 450 128	slaven.grbic@slavendoo.com
MAĐARSKA – POČASNI KONZULAT U MOSTARU	Vokića i Lorkovića 91, Mostar	+ (387 36) 320 194	vladimir.lukic@intra.ba
MAĐARSKA – POČASNI KONZULAT U TUZLI	Branilaca BiH 11 (1. sprat), 75000 Tuzla	+ (387 35) 304 500	madjarskikonzulat.tz@gmail.com
REPUBLIKA SJEVERNA MAKEDONIJA	Splitska 57, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 810 760 + (387 33) 269 402, + (387 33) 269 401-Vizni / konzularni odjel	sarajevo@mfa.gov.mk
MALEZIJA	Radnička 4A, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 201 578	mwsarajevo@kln.gov.my
SUVERENI MALTEŠKI VITEŠKI RED MALTEŠKI VITEZOVI	Mula Mustafe Bašeskije 12, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 666 742	bosniaherzegovinaembassy@orderofmalta.int
KRALJEVINA NIZOZEMSKA	Grbavička 4, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 562 600	sar@minbuza.nl
KRALJEVINA NORVEŠKA	Ferhadija 20, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 254 000	emb.sarajevo@mfa.no
SAVEZNA REPUBLIKA NJEMAČKA	Skenderija 3, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 565-300	info@sarajevo.diplo.de
ISLAMSKA REPUBLIKA PAKISTAN	Emerika Bluma 17, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 211 836 + (387 33) 666 657	parepsarajevo@mofa.gov.pk
DRŽAVA PALESTINA	Ul. Ante Fijaminga 10 i 12, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 571 445 + (387 33) 571 446	sarajevo@palestinianembassy.ba

		+ (387 33) 290 500 (centrala) + (387 33) 290 501 (Ured Ambasadora) + (387 33) 290 503 (Konzularni odjel) + (387 33) 290 504 (Administracija i finansije)	sarajevo.amb.sekretariat@msz.gov.pl
RUMUNIJA	Čobanija 28, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 207 447 + (387 33) 668 893 Konzularni ured	sarajevo@mae.ro
RUSKA FEDERACIJA	Urjan Dedina 93, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 668 147 + (387 33) 210 913	rusembbih@bih.net.ba
REPUBLIKA SAN MARINO	Mjedenica 33, 71 000 Sarajevo	+ (387 33) 223 447	amb.bosniaerzegovina@gov.sm
KRALJEVINA SAUDIJSKA ARABIJA	Kalemova 40, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 211 861 + (387 33) 211 862 + (387 33) 215 265 + (387 33) 215 267 + (387 33) 211 737	baemb@mofa.gov.sa
SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE	Roberta C. Frasurea 1, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 704 000	Fax: + (387 33) 659 722 + (387 33) 704 422
SLOVAČKA REPUBLIKA	Trnovska br. 6, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 716 440 + (387 33) 716 441 Konzularni odjel	emb.sarajevo@mzv.sk
SLOVAČKA – POČASNI KONZULAT	Globtour, Industrijska zona bb, 88 266 Medugorje	+ (387 36) 653 250, + (387 36) 651 693	globtour@globtour.com
REPUBLIKA SLOVENIJA	Maglajska 4, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 251 770	sloembassy.sarajevo@gov.si
REPUBLIKA SRBIJA	Obala Maka Dizdara 3a, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 260 080 + (387 33) 260 090	ambasada.sarajevo@mfa.rs
REPUBLIKA SRBIJA – GENERALNI KONZULAT U BANJOJ LUCI	Vojvode Radomira Putnika 2, 78 000 Banja Luka	+ (387 51) 227 060 + (387 51) 227 040	konzulat.bl@mfa.gov.yu
REPUBLIKA SRBIJA – GENERALNI KONZULAT U MOSTARU	Konak 5, 88000 Mostar	+ (387 36) 556 001, 555 910	gk.mostar@mfa.rs
VATIKAN	Pehlivanuša 9, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 551 055 + (387 33) 551 056	nunbosnia@lsinter.net

KRALJEVINA ŠPANIJA	Mehmeda Mujezinovića 13A, 71 000 Sarajevo	+ (387 33) 584 000 + (387 33) 584 003 + (387 33) 584 004	emb.sarajevo@maec.es
KRALJEVINA ŠPANIJA – POČASNI KONZULAT	Stjepana Radića 31/ II, 88000 Mostar	+ (387) 36 333 518	consuladoesp.mostar@ymail.com
ŠVICARSKA KONFEDERACIJA	Zmaja od Bosne 11, zgrada RBBH objekat B, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 275 850	sarajevo@eda.admin.ch
KRALJEVINA ŠVEDSKA	Ferhadija 20, 71 000 Sarajevo	+ (387 33) 276 030	ambassaden.sarajevo@gov.se
REPUBLIKA TURSKA	Vilsonovo šetalište bb, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 568 750	embassy.sarajevo@mfa.gov.tr
REPUBLIKA TURSKA – GENERALNI KONZULAT U MOSTARU	Mala Tepa 24, 88000 Mostar	+ (387 36) 551 209	trconmos@cob.net.ba
UJEDINJENO KRALJEVSTVO VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE	Hamdije Čemerlića 39a, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 282 200	briemba@bih.net.ba
UJEDINJENO KRALJEVSTVO VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKA URED AMBASADE U BANJOJ LUCI	Petra Kočića 3, 78000 Banja Luka	+ (387 51) 212 395	beo-bl@inecco.net
UKRAJINA URED U SARAJEVU	Fra Andela Zvzdovića 1, 71000 Sarajevo	+ (387 33) 295 156	emb_ba@mfa.gov.ua

4.4 Kodeks ponašanja za međunarodne posmatrače³¹

Međunarodno posmatranje izbora danas je prihvaćeno u cijelom svijetu, a provode ga međuvladine i međunarodne nevladine organizacije i udruženja kako bi dali nepristranu i tačnu procjenu prirode izbornih procesa na dobrobit građana zemlje u kojoj se održavaju izbori, kao i na dobrobit međunarodne zajednice. Zbog toga je vrlo bitno osigurati integritet međunarodnog posmatranja izbora, a svi oni koji učestvuju u međunarodnoj misiji za posmatranje izbora, uključujući kratkoročne i dugoročne posmatrače, članove delegacija za procjenu, specijalizirane posmatračke timove i vođe misija, moraju se obavezati i poštivati Kodeks ponašanja.

Poštivati suverenitet i međunarodna ljudska prava – Izbori su izraz suvereniteta koji pripada ljudima jedne zemlje, čije izražavanje slobodne volje daje osnovu za autoritet i legitimnost vlade. Prava građana da biraju i budu izabrani na periodičnim, pravim demokratskim izborima su međunarodno priznata ljudska prava i zahtijevaju ostvarivanje niza osnovnih ljudskih prava i sloboda. Posmatrači na izborima moraju poštivati suverenitet zemlje domaćina, kao i ljudska prava i osnovne slobode njenih građana.

Poštivati zakone zemlje i autoritet izbornih organa – Posmatrači moraju poštivati zakone zemlje domaćina i autoritet organa zaduženih za provođenje izbornog procesa. Posmatrači moraju poštivati bilo koje zakonsko uputstvo vladinih, sigurnosnih i izbornih organa vlasti zemlje domaćina. Posmatrači također moraju imati pristojan stav prema izbornim zvaničnicima i drugim državnim organima vlasti. Posmatrači moraju zabilježiti da li zakoni, uredbe ili akcije državnih i/ili izbornih zvaničnika nepotrebno opte-

³¹Prihvaćen 27. oktobra 2005. godine u Ujedinjenim narodima u New Yorku. Organizacije koje su usvojile navedene dokumente od 24. oktobra 2005. su: Afrički savez, Azijska mreža za slobodne izbore (ANFREL), Carter centar, Centar za izbornu promociju i pomoć (CAPEL), Sekretarijat Commonwealtha, Vijeće Evrope – Evropska komisija za demokraciju kroz zakon (Venecijanska komisija), Vijeće Evrope – Parlamentarna skupština, Izborni institut južne Afrike (EISA), Evropska komisija, Evropska mreža organizacija za nadgledanje izbora (ENEMO), Međunarodne službe za izbornu reformu (ERIS), IFES International IDEA, Međuparlamentarni savez, Međunarodni republikanski institut (IRI), Nacionalni demokratski institut (NDI), Organizacija američkih država (OAS), Organizacija za sigurnost i saradnju u Evropi, Ured demokratskih institucija i ljudskih prava (OSCE/ODIHR), Udruženje izbornih administratora pacifičkih otoka, Australije i Novog Zelanda (PIANZEA), Forum pacifičkih otoka, Sekretarijat Ujedinjenih naroda.

rećuju ili opstruiraju ostvarivanje izbornih prava zagaraniranih zakonom, ustavom ili primjenjivim međunarodnim instrumentima.

Poštivati integritet Međunarodne misije za posmatranje izbora – Posmatrači moraju poštivati i zaštititi integritet međunarodne misije za posmatranje izbora. To znači poštivanje Kodeksa ponašanja, bilo kakvih pisanih uputstava (kao što je djelokrug poslova, direktive i smjernice) i verbalnih instrukcija od rukovodstva posmatračke misije. Posmatrači moraju: prisustvovati svim sastancima, obukama i kolegijima posmatračke misije, upoznati izborni zakon, uredbe i druge relevantne zakone po nalogu posmatračke misije, te pažljivo pratiti metodologiju koju koristi posmatračka misija. Posmatrači također moraju izvijestiti vodstvo posmatračke misije o slučaju sukoba interesa koji mogu imati, kao i o neprikladnom ponašanju drugih posmatrača koji su dio misije.

Stalno biti strogo politički nepristran – Posmatrači moraju stalno biti strogo politički nepristrasni, uključujući i slobodno vrijeme u zemlji domaćinu. Oni ne smiju izraziti ili pokazati predrasude ili prednost u vezi s nacionalnim organima vlasti, političkim strankama, kandidatima, referendumskim pitanjima ili u vezi sa spornim pitanjima u izbornom procesu. Posmatrači također ne smiju provoditi bilo kakvu aktivnost koja bi se razumno mogla shvatiti kao preferiranje ili davanje političke dobiti za bilo kojeg političkog natjecatelja u zemlji domaćinu, kao što je nošenje ili pokazivanje bilo kakvih političkih simbola, boja, zastava ili prihvatanje vrijednosti od političkih natjecatelja.

Ne smiju opstruirati izborne procese – Posmatrači ne smiju opstruirati bilo koji element izbornog procesa, uključujući procese prije izbora, glasanje, brojanje i prikazivanje rezultata te procese nakon dana izbora. Posmatrači mogu na licu mjesta izbornim zvaničnicima skrenuti pažnju na nepravilnosti, prevaru ili značajne probleme, osim ako je to zabranjeno zakonom i to moraju uraditi na ne opstruktivan način. Posmatrači mogu postavljati pitanja izbornim zvaničnicima, predstavnicima političkih stranaka i drugim posmatračima unutar biračkih mjesta te odgovarati na pitanja o njihovim aktivnostima sve dok posmatrači ne opstruiraju izborni proces. Glasачi mogu pitati i dobiti odgovor od posmatrača, ali ih posmatrači ne smiju pitati za koga ili za koju stranku ili referendumsku poziciju su glasali.

Prikazati prikladnu identifikaciju – Posmatrači moraju jasno prikazati identifikaciju koju je osigurala misija za posmatranje izbora, kao i identifikaciju koju traže nacionalni organi vlasti, te je na zahtjev moraju pokazati izbornim zvaničnicima ili drugim zainteresiranim državnim organima vlastima.

Zadržati tačnost zapažanja i profesionalizam u donošenju zaključaka – Sva zapažanja posmatrača moraju biti tačna i razumljiva, te se trebaju bilježiti pozitivni i negativni faktori, praviti razliku između onih bitnih i nebitnih te identificirati modele koji bi mogli imati bitan utjecaj na integritet izbornog procesa. Odluke posmatrača moraju biti zasnovane na najvišim načelima tačnosti informacija i nepristranosti analize, praveći razliku između subjektivnih faktora i objektivnih dokaza. Posmatrači moraju sve svoje zaključke zasnovati na činjeničnim i dokazivim dokazima i ne smiju prerano donositi zaključke. Posmatrači također moraju imati evidenciju o mjestima gdje su posmatrali izbore, zapažanjima i drugim relevantnim informacijama kako nalaže međunarodna posmatračka misija te takve dokumente moraju predati misiji.

Suzdržati se od davanja komentara u javnost ili medijima prije izjave misije – Posmatrači se moraju suzdržati od davanja bilo kakvih ličnih komentara o njihovim zapažanjima novinarima ili članovima javnosti prije nego što posmatračka misija dâ izjavu, osim ako je to drugačije naložilo rukovodstvo posmatračke misije. Posmatrači mogu objasniti prirodu posmatračke misije, njene aktivnosti ili druge poslove koje posmatračka misija smatra prikladnim. Oni bi trebali medije ili ostala zainteresirana lica uputiti na one pojedince koje je odredila posmatračka misija.

Sarađivati sa drugim posmatračima izbora – Posmatrači moraju biti svjesni drugih misija za posmatranje izbora, bilo da su domaće ili međunarodne, te moraju sarađivati s njima po uputstvu rukovodstva posmatračke misije.

Prikladno se ponašati – Posmatrači se moraju prikladno ponašati i poštivati druge, uključujući izražavanje osjetljivosti na kulturu i običaje zemlje domaćina, dobro koristiti procjenu u ličnim kontaktima i profesionalno se ponašati na najvišem nivou čak i u slobodno vrijeme.

Kršenja Kodeksa ponašanja – U slučaju nedoumica o kršenju Kodeksa ponašanja Međunarodna misija za posmatranje izbora provest će istragu o tome. Ako se utvrdi da se dogodilo ozbiljno kršenje, posmatrač može ostati

bez posmatračke akreditacije ili može biti otpušten iz posmatračke misije. Ovlasti za takve odluke jedino ima rukovodstvo misije za posmatranje izbora.

Izjava o postupanju prema Kodeksu ponašanja – Svako lice koja učestvuje u ovoj misiji posmatranja izbora mora pročitati i razumjeti ovaj kodeks i mora potpisati izjavu o postupanju prema njemu.

4.5 Poglavlje 17. Izbornog zakona BiH³²; izborni posmatrači

Član 17.1

(1) Predstavnici međunarodnih posmatrača, udruženja građana, političkih stranaka, koalicija, listi nezavisnih kandidata i nezavisnih kandidata (u daljnjem tekstu: posmatrači) mogu posmatrati sve izborne aktivnosti u Bosni i Hercegovini, pod uvjetom da se akreditiraju u skladu s ovim Zakonom.

(2) Posmatrači imaju pristup svim relevantnim dokumentima i javnim sastancima izbornih komisija, mogu u toku cijelog perioda izbornog procesa u bilo koje vrijeme kontaktirati bilo koje lice i imaju pristup svim centrima za birački spisak, biračkim mjestima i centrima za brojanje i drugim relevantnim mjestima, kako je utvrdila Centralna izborna komisija BiH.

Član 17.2

(1) Posmatrači, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Posmatrač može imati po jednog predstavnika istovremeno na javnom sastanku izborne komisije, u centru za birački spisak, centru za brojanje, biračkom mjestu ili drugim relevantnim mjestima, kako je utvrdila Centralna izborna komisija BiH.

(2) Ograničenje broja posmatrača iz stava (1) ovog člana ne odnosi se na međunarodne posmatrače.

(3) Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti posmatrači će nositi službene akreditacije i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ih povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata ili nezavisnim kandidatom.

³² "Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16 i 41/20.

Član 17.3

Centralna izborna komisija BiH akreditira i izdaje akreditacije međunarodnim posmatračima. Centralna izborna komisija BiH donosi propise kojima se utvrđuju kriteriji i proces podnošenja zahtjeva za akreditiranje međunarodnih posmatrača.

Član 17.4

(1) Centralna izborna komisija BiH akreditira i izdaje akreditacije udruženjima građana. Centralna izborna komisija BiH donosi propise kojima se utvrđuju kriteriji za akreditiranje udruženja građana i distribuciju akreditacija. Zahtjev za izdavanje akreditacija treba sadržavati: 1) izjavu, koju je potpisao ovlašteni predstavnik udruženja građana, da udruženje nije osnovala i da ga ne sponzorira ovjerena politička stranka, koalicija, lista nezavisnih kandidata ili nezavisni kandidat, te da udruženje nije uključeno u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerene političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata; i 2) ime, broj važeće lične karte i jedinstveni matični broj predloženog posmatrača.

(2) U slučaju kada Centralna izborna komisija BiH utvrdi da je udruženje građana osnovano i da ga sponzorira ovjerena politička stranka, odnosno da je uključeno u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerene političke stranke, Centralna izborna komisija BiH odbit će izdavanje akreditacije takvom udruženju.

Član 17.5

(1) Nadležna izborna komisija akreditira ovjerenu političku stranku, koaliciju, listu nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata kao posmatrača u izbornoj jedinici u kojoj se ta politička stranka, koalicija, lista nezavisnih kandidata ili nezavisni kandidat kandidiraju.

(2) Centralna izborna komisija BiH akreditira posmatrača koji će posmatrati rad Centralne izborne komisije BiH i glavnog centra (glavnih centara) za brojanje.

(3) Entitetske i kantonalne izborne komisije akreditiraju posmatrača koji će nadgledati rad ovih komisija.

(4) Općinska izborna komisija izdaje akreditacije posmatračima koji će posmatrati rad općinske izborne komisije, centara za birački spisak i biračkih mjesta i drugih relevantnih mjesta iz njene nadležnosti.

(5) Politička stranka, koalicija, lista nezavisnih kandidata ili nezavisni kandidat predaju listu imena, broj važeće lične karte i jedinstvene matične brojeve predloženih posmatrača nadležnoj izbornoj komisiji.

Član 17.6

Centralna izborna komisija BiH donosi propise o izgledu akreditacije i načinu na koji je posmatrač koristi.

Član 17.7

Centralna izborna komisija BiH utvrđuje rok za podnošenje zahtjeva za akreditaciju posmatrača i rok za rješavanje po zahtjevima za akreditaciju posmatrača.

Član 17.8

Posmatrač, kome je općinska, kantonalna ili entitetska izborna komisija odbila izdati akreditaciju, može u roku od tri dana od dana prijema odluke podnijeti prigovor Centralnoj izbornoj komisiji BiH koja će ga riješiti najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema.

Član 17.9

(1) Posmatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad organa nadležnih za provođenje izbora utvrđenih ovim zakonom u pisanoj formi koje se prilažu u zapisnik o radu organa nadležnog za provođenje izbora, na osnovu čega politički subjekt može uložiti prigovor nadležnom organu.

(2) Posmatrač ima pravo zahtijevati prijepis zapisnika o radu organa nadležnog za provedbu izbora čiji rad je posmatrao.

Član 17.10

1) Zbog kršenja odredbe člana 17.2 ovog Zakona, akreditiranom posmatraču organ koji je izdao akreditaciju može oduzeti svojstvo posmatrača i poništiti akreditaciju.

(2) Centralna izborna komisija BiH donosi bliže propise o uvjetima i proceduri primjene ovog Poglavlja.

Adrese i kontakti Centralne izborne komisije BiH

Adresa:

Danijela Ozme br.7

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Telefon:

Centrala + 387 33 251 300

Odnosi s javnošću + 387 33 251 323

Faks: + 387 33 251 329

E-mail adresa:

kontakt@izbori.ba

(služi za sve kontakte, žalbe, primjedbe i sl.)

Internet-stranica: www.izbori.ba

ISBN 978-9958-555-51-0

9 78 9958 555510